

**Державний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного менеджменту**

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**УПРАВЛІННЯ ІМПОРТОМ ПОЛЬСЬКИХ ВИРОБІВ З
ДЕРЕВИНИ
(за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)**

Студентки 4 курсу, 5 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Боченко
Анастасії
В'ячеславівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту

Ковальова Марія
Леонідівна

Гарант освітньої програми
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту

П'янкова
Оксана
Василівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права
Кафедра міжнародного менеджменту
Спеціальність, освітня програма «Менеджмент», Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності

Затверджую

Зав. кафедри

Т. М. Мельник

« — » 2023р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентці

Боченко Анастасії В'ячеславівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Управління імпортом польських виробів з деревини»(за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)

Затверджена наказом ДТЕУ від «12» січня 2023 р.№38

2. Строк здачі студентом завершеної роботи

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи – обґрунтування практичних рекомендацій щодо організації імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини в Україну

Об'єкт дослідження – процес організації імпорту виробів з деревини в Україну.

Предмет дослідження – теоретико-методичні засади організації імпорту виробів з деревини в Україну на прикладі ТОВ «Епіцентр К».

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

1.1. Характеристика показників фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»

1.2. Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

2.1. Аналіз показників розвитку світового ринку виробів з деревини

2.2. Аналіз показників розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» З ПОЛЬЩІ

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини з Польщі

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» з Польщі

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Вибір теми випускної кваліфікаційної роботи	до 15 грудня	до 15 грудня
2	Оформлення і затвердження завдання на випуск кваліфікаційну роботу	до 1 лютого	до 1 лютого
3	Написання 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 15 березня	до 15 березня
4	Написання 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 10 квітня	до 10 квітня
5	Написання 3 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 05 травня	до 05 травня

6	Подання завершеної випускної кваліфікаційної роботи на перевірку керівникові	до 15 травня	до 15 травня
7	Подання випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 22 травня	до 22 травня
8	Перевірка випускної кваліфікаційної роботи на унікальність	до 22 травня	до 22 травня
9	Підготовка до захисту випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії, отримання зовнішньої рецензії	за окремим графіком	за окремим графіком
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії	за окремим графіком	за окремим графіком

6. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

(*прізвище, ініціали, підпис*)

8. Гарант освітньої програми

(*прізвище, ініціали, підпис*)

9. Завдання прийняв до виконання студент

—

—

(*прізвище, ініціали, підпис*)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Випускна кваліфікаційна робота студентки Боченко А. В. виконана на тему

«Управління імпортом польських виробів з деревини» (за матеріалами ТОВ

«Епіцентр К», м. Київ). В першому розділі досліджено діяльність ТОВ

«Епіцентр К», надано оцінку виробничо-господарської діяльності,

фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К», а також

проведено аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К», В розділі 2

обґрунтовано вибір країни-контрагента для організації імпорту виробів з

деревини ТОВ «Епіцентр К», проведений аналіз показників розвитку

світового ринку виробів з деревини та показників розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини. В третьому розділі запропоноване управлінське рішення щодо імпорту виробів з деревини ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» з Польщі, надано алгоритм здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини з Польщі та зроблені розрахунки результативності імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» з Польщі. В цілому випускна кваліфікаційна робота Боченко Анастасії В'ячеславівни відповідає вимогам вищої школи та може бути рекомендована до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи:

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Коваленко О.К. може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Гарант освітньої програми

П'янкova O.B

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

Мельник Т.М.

(підпис, прізвище, ініціали)

«__» _____ 20__ р.

АНОТАЦІЯ

Боченко А. В. «Управління імпортом польських виробів з деревини» (за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ». *Рукопис.*

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю «Менеджмент» Освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2023.

Випускна кваліфікаційна робота присвячено практичним аспектам організації імпортової поставки деревини з Польщі, що передбачає: дослідження функціонування підприємства-суб'єкта ЗЕД, аналіз світового ринку деревини, обґрунтування вибору Польщі як країни-контрагента для реалізації імпортного потенціалу вітчизняного виробника, реалізацію управлінського рішення щодо імпорту через організаційне забезпечення та прогнозу оцінки результативності поставки деревини з Польщі.

Ключові слова: суб'єкт ЗЕД, імпорт, управлінське рішення, організаційне забезпечення, деревина, Польща.

SUMMARY

A. Bochenko "Management of the import of Polish wood products" (based on materials from the Epicenter K, Kyiv)". *Manuscript.*

Graduation qualification work in the specialty "Management" with educational program "Management of foreign economic activity". State University of Trade and Economics, Kyiv, 2023.

The graduation qualification work is devoted to the practical aspects of the organization of the import supply of wood from Poland, which includes: a study of the functioning of the enterprise subject to the FEA, an analysis of the world wood market, justification of the choice of Poland as a counterparty country for the realization of the import potential of the domestic producer, the implementation of the management decision on import through organizational support and the forecast of the assessment of the effectiveness of the delivery of wood from Poland.

Key words: FEA subject, import, management decision, organizational support, beverage preparation equipment, wood, Poland.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»	10
1.1 Характеристика показників фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»	10
1.2 Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»	21
РОЗДІЛ 2 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»	25
2.1 Аналіз показників розвитку світового ринку виробів з деревини	25
2.2 Аналіз показників розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини	36
РОЗДІЛ 3 РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» З ПОЛЬЩІ	47
3.1 Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини з Польщі	47
3.2 Прогнозна оцінка результативності імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» з Польщі	52
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	67

ВСТУП

Актуальність теми. Неспровокована військова агресія Російської Федерації проти України спричинила серйозні порушення структури світової торгівлі деревиною через скорочення експорту з Росії, Білорусі та України, а також посилила занепокоєння серед еко-активістів щодо послаблення деяких заходів захисту навколишнього середовища. Так, наприклад, невдовзі після лютневого вторгнення російських окупаційних військ на територію нашої держави, в Україні було скасовано постанову, яка забороняє рубку в заповідних лісах – влада розглядала такий крок як частину комплексу заходів щодо підвищення обороноздатності країни під час воєнного стану (зокрема, за рахунок збільшення експортних надходжень від продажу закордон деревини та виробів з неї). Разом з тим, представники Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України у 2022 році заявили, що санкції проти країни-агресора дають нашій країні шанс збільшити свою частку на європейському ринку деревини за рахунок витіснення Російської Федерації, а також збільшити у такий спосіб обсяги фінансування програм з повоєнного відновлення України.

Однак екологічні групи побоюються, що це рішення може призвести до великомасштабних втрат у районах, де вже поширені незаконні вирубки та неправильне ведення лісового господарства. За таких умов, особливої актуальності набуває питання збереження власних природних, та, зокрема, лісових, ресурсів, а також організація імпорту деревини та виробів з неї з метою задоволення потреб внутрішнього ринку в Україні.

Метою дослідження є обґрунтування практичних рекомендацій щодо організації імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини в Україну. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- надати характеристику показників фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»;
- здійснити аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»;
- проаналізувати показники розвитку світового ринку виробів з деревини;
- здійснити аналіз показників розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини;
- висвітлити особливості організаційного забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини з Польщі;
- здійснити прогнозну оцінку результативності імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» з Польщі.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту виробів з деревини в Україну.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади організації імпорту виробів з деревини в Україну на прикладі ТОВ «Епіцентр К».

Інформаційне забезпечення ґрунтується на даних Державної служби статистики України, міжнародних статистичних організацій, вітчизняного законодавства щодо регулювання імпорту виробів з деревини, офіційного сайту ТОВ «Епіцентр К», Інтернет-ресурсів тощо.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в можливості їх використання у практичній діяльності підприємств-імпортерів в процесі організації імпортованих поставок в Україну виробів з деревини. Матеріали роботи можуть бути застосовані в навчальному процесі під час викладання дисциплін «Міжнародна економіка», «Менеджмент ЗЕД», «Міжнародна торгівля» тощо.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

1.4. Характеристика показників фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»

ТОВ «Епіцентр К» – це мережа торгових центрів, яка пропонує великий асортимент різноманітної продукції. За майже 19 років група компаній «Епіцентр К» перетворилась в потужну бізнес-імперію, до якої входять мережа торгових центрів «Епіцентр», мережа торгових центрів «Нова лінія», онлайн-магазин з власними центрами видачі замовлень, логістичні центри, кілька виробничих заводів, агрохолдинг та франчайзингові спортивні мережі. На ринку ритейлу ТОВ «Епіцентр К» створило власний формат торгівельних центрів, який не має аналогів у світі – кожен торговий заклад складається з концептуальних магазинів формату shop-in-shop, що створені на базі торгових відділів. Це окремі торговельні островці з власною візуальною айденітикою та оформленням, широким асортиментом, особливим зонуванням площ, спеціальним обладнанням та окремою системою роботи з постачальниками[1].

Основним напрямком діяльності даної мережі гіпермаркетів є торгівля будівельними матеріалами та господарськими товарами. Торгові центри мережі ТОВ «Епіцентр К» розташовані майже у всіх великих населених пунктах України – ці магазини як зовні, так і за своїм внутрішнім змістом відповідають європейським стандартам: просторі торгові зали самообслуговування, оснащені сучасним обладнанням, широкий асортимент і висока якість обслуговування[2].

Необхідно підкреслити, що окремим напрямком діяльності ТОВ «Епіцентр К» є переробка деревини: виробничі потужності з переробки

деревини ТОВ «Центр будівельних матеріалів Осмолода» розташовано у смт. Брошнів-Осада Рожнятівського району Івано-Франківської обл.[3-4].

Загальну характеристику ТОВ «Епіцентр К» наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Загальна характеристика ТОВ «Епіцентр К»

Повна назва юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю «Епіцентр К»
Основний вид діяльності відповідно до КВЕД	47.78 Роздрібна торгівля іншими неживими товарами в спеціалізованих магазинах
Юридична адреса	Україна, 04128, місто Київ, вулиця Берковецька, будинок 6-К
Дата заснування	27.08.2003
Код ЄДРПОУ	32490244
Статутний капітал	158 609 700 грн.
Кількість торговельних центрів «Епіцентр»	68
Кількість будівельно-господарських гіпермаркетів «Нова лінія»	10
Кількість спортивних магазинів INTERSPORT	52
Загальна площа торговельних центрів	1,5 млн. м ²
Кількість груп товарів, що представлені у мережі	2300
Кількість співробітників у групі компаній	34 тис.

Джерело: побудовано автором на основі даних [5-7]

Для оцінки показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К» спочатку розглянемо структуру його активів і пасивів (табл. 1.2-1.3).

Оцінюючи джерела формування активів аналізованого підприємства, необхідно підкреслити, що в структурі активів ТОВ «Епіцентр К» найбільш вагому частку займають основні засоби, запаси, а також дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

**Аналіз динаміки та структури активів ТОВ «Епіцентр К» за
2018-2020 рр.**

Стаття активу	Абсолютна величина, тис. грн			Частка, %			Темп приросту, %	
	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	2019 / 2018	2020 / 2019
1. Необоротні активи, у т.ч.	11823622	16010547	22109337	39,2%	43,4%	49,7%	35	38
Нематеріальні активи	4870	12543	32720	0,0%	0,0%	0,1%	158	161
Основні засоби	8568122	12304648	15231712	28,4%	33,4%	34,2%	44	24
Незавершені капітальні інвестиції	1500430	1869460	3692156	5,0%	5,1%	8,3%	25	97
Довгострокові фінансові інвестиції	1750200	1755267	3129633	5,8%	4,8%	7,0%	0	78
Відстрочені податкові активи	0	68629	23116	0,0%	0,2%	0,1%		-66
2. Оборотні активи, у т.ч.	18302900	20881053	22416054	60,8%	56,6%	50,3%	14	7
Запаси	13250000	13885925	15389033	44,0%	37,6%	34,6%	5	11
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4090100	5849279	6041983	13,6%	15,9%	13,6%	43	3
Грошові кошти	690000	921054	642802	2,3%	2,5%	1,4%	33	-30
Інші оборотні активи	270000	217473	336837	0,9%	0,6%	0,8%	-19	55
Витрати майбутніх періодів	2800	7322	5399	0,01%	0,02%	0,01%	162	-26
3. Необоротні активи та групи вибуття	-	21	-	-	-	-	-	-100
Баланс	30126522	36891621	44525391	100%	100%	100%	22	21

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Як свідчать дані табл. 1.2, протягом 2018-2020 рр. частка основних засобів в структурі активів ТОВ «Епіцентр К» зросла з 28% до 34%, а частка запасів скоротилася з 44% до 35%, що, на нашу думку, є свідчення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності. При цьому вартість основних засобів зросла з 8,5 до 15,2 млрд. грн., а вартість запасів

зросла з 13,2 до 15,3 млрд. грн. Зросли також і обсяги дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги (з 4,0 до 6,0 млрд. грн.), що також є позитивною тенденцією розвитку фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К».

Характеризуючи джерела формування пасивів аналізованого підприємства, слід зазначити, що вони переважно представлені нерозподіленим прибутком і кредиторською заборгованістю ТОВ «Епіцентр К» за товари, роботи, послуги (табл. 1.3).

Таблиця 1.3.

Структура і динаміка пасивів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Стаття пасиву	Абсолютна величина, тис. грн			Частка, %			Темп приросту, %	
	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	2019/ 2018	2020/ 2019
1. Власний капітал, у т.ч.	12458610	14700877	17846696	41,4%	39,8%	40,1%	18	21
Зареєстрований капітал	158610	158610	158610	0,5%	0,4%	0,4%	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	12300000	14542267	17688086	40,8%	39,4%	39,7%	18	22
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	910000	2265426	4455080	3,0%	6,1%	10,0%	149	97
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, у т.ч.	16757912	19925318	22223615	55,6%	54,0%	49,9%	19	12
Поточна заборгованість за довгостроковим і зобов'язаннями	776000	776000	767497	2,6%	2,1%	1,7%	0	-1
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13454053	14514081	16290054	44,7%	39,3%	36,6%	8	12
Кредиторська заборгованість за розрахунками бюджетом	180545	273257	326833	0,6%	0,7%	0,7%	51	20

Розрахунки зі страхування	62528	24716	17379	0,2%	0,1%	0,0%	-60	-30
Розрахунки з оплати праці	140000	160208	137988	0,5%	0,4%	0,3%	14	-14
Інші поточні зобов'язання	1894166	3667811	4144826	6,3%	9,9%	9,3%	94	13
Поточні забезпечення	250620	509245	539038	0,8%	1,4%	1,2%	103	6
Баланс	30126522	36891621	44525391	100%	100%	100%	22	21

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Як свідчать дані табл. 1.3, в структурі пасивів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. доволі значну частку (близько 40%) займав нерозподілений прибуток, обсяги якого за досліджуваний період зросли з 12,3 до 17,6 млрд. грн. Якщо ж говорити про кредиторську заборгованість ТОВ «Епіцентр К» перед іншими підприємствами за товари, роботи, послуги, то частка цього джерела формування пасивів в загальній їх структурі поступово знижувалась впродовж 2018-2020 рр., і якщо у 2018 році вона складала майже 45%, то у 2020 році – майже 37%. При цьому вартісні обсяги кредиторської заборгованості ТОВ «Епіцентр К» за товари, роботи, послуги за досліджуваний період зросли з 13,4 до 16,2 млрд. грн.

Динаміку джерел формування доходів і витрат ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4.

Аналіз джерел формування доходів і витрат ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 рік, тис. грн.	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Темп приросту, %	
				2019 / 2018	2020 / 2019
<i>Формування доходів ТОВ «Епіцентр К»</i>					
Чистий дохід від реалізації продукції	41400220	43979194	50382425	6	15
Інші операційні доходи	260235	530835	737243	104	39
Інші фінансові доходи	180000	3851	211555	-98	5394
Інші доходи	210000	363438	1438592	73	296
<i>Формування витрат ТОВ «Епіцентр К»</i>					
Собівартість реалізованої продукції	30400580	30814751	35593670	1	16

Адміністративні витрати	540040	751814	872759	39	16
Витрати на збут	6623200	7985945	8648047	21	8
Інші операційні витрати	396373	254271	920408	-36	262
Втрати від участі в капіталі	0	24516	0		-100
Інші витрати	210000	363438	1438592	73	296
Витрати на податок на прибуток	670000	821675	944982	23	15
<i>Результати діяльності ТОВ «Епіцентр К»</i>					
Валовий прибуток (збиток)	10999640	13164443	14788755	20	12
Фінансовий результат від операційної діяльності	3700262	4703248	5084784	27	8
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	3630712	4423784	4116186	22	-7
Чистий прибуток	2960712	3602109	3171204	22	-12

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Відповідно до даних табл. 1.4, чистий дохід від реалізації товарів, робіт послуг ТОВ «Епіцентр К» за період 2018-2020 рр. зріс з 41,4 до 50,3 млрд. грн., а собівартість реалізованої продукції зросла з 30,4 до 35,5 млрд. грн., а чистий прибуток зріс з 2,9 до 3,1 млрд. грн., що також свідчить про високу ефективність фінансово-господарської діяльності аналізованого підприємства.

Якщо ж говорити про оцінку відносних показників ефективності фінансово-господарської діяльності, то варто зауважити, що дослідження ефективності діяльності ТОВ «Епіцентр К» проведено за показниками оборотності, періоду обороту та рентабельності. Аналіз коефіцієнтів оборотності ТОВ «Епіцентр К» за 2019-2020 рр. наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5.

Аналіз коефіцієнтів оборотності ТОВ «Епіцентр К» за 2019-2020 рр.

Показник	2019 рік	2020 рік	Відхилення
Коефіцієнт оборотності активів	1,50	0,16	-1,35
Коефіцієнт оборотності основних фондів	3,62	0,34	-3,28
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,57	0,30	-2,28
Коефіцієнт оборотності запасів	3,71	0,44	-3,28
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,14	1,08	-9,06
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	3,71	0,39	-3,32
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,75	0,38	-2,36

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт оборотності активів скорочується протягом 2019-2020 рр.

з 1,50 до 0,16; коефіцієнт оборотності основних фондів скорочується з 3,62 до 0,34; коефіцієнт оборотності оборотних активів також скорочується протягом 2019-2020 рр. з 2,57 до 0,30; коефіцієнт оборотності запасів – з 3,71 до 0,44, що свідчить про зниження ефективності використання активів підприємства.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості скорочується з 10,14 до 1,08, а кредиторської заборгованості – з 2,75 до 0,38, що вказує на уповільнення розрахунків та погіршення платіжної дисципліни підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу також скорочується з 3,71 до 0,39, що вказує на зниження ефективності власного капіталу.

Аналіз коефіцієнтів періоду обороту ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. наведена у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6.

Аналіз коефіцієнтів періоду обороту ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	2019 рік, дні	2020 рік, дні	Відхилення
Період обороту активів	239	2289	2049
Період обороту основних фондів	99	1072	972
Період обороту оборотних активів	140	1217	1077
Період обороту запасів	97	823	726
Період обороту дебіторської заборгованості	36	335	299
Період обороту власного капіталу	97	915	818
Період обороту кредиторської заборгованості	131	936	805

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Зростання періоду обороту активів (з 239 днів до 2289 днів), основних фондів (з 99 днів до 1072 днів), оборотних активів (з 140 днів до 1217 днів), запасів (з 97 днів до 823 днів) протягом 2019-2020 рр. вказує на погіршення ефективності їх використання.

Період обороту дебіторської заборгованості характеризує середній термін розрахунків дебіторів із ТОВ «Епіцентр К», відповідно, середній термін розрахунків зростає з 36 днів до 335 днів, що вказує на необхідність удосконалення роботи із дебіторами. Період обороту кредиторської заборгованості характеризує середній термін погашення зобов'язань ТОВ «Епіцентр К» перед кредиторами, а його збільшення з 131 дня до 936 днів вказує на погіршення платіжної дисципліни підприємства. Зростання періоду обороту власного капіталу з 97 днів до 915 днів вказує на зниження його ефективності.

Аналіз рентабельності ТОВ «Епіцентр К» за 2019-2020 рр. наведено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7.

Аналіз коефіцієнтів рентабельності ТОВ «Епіцентр К» за 2019-2020 рр.

Показник	2019 р.	2020 р.	Відхилення
Коефіцієнт рентабельності майна	0,11	0,08	-0,03
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,27	0,19	-0,07
Коефіцієнт рентабельності продаж	0,30	0,29	-0,01
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	5,36	3,40	-1,96
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	0,18	0,15	-0,04

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

За даними таблиці 1.7. видно, що коефіцієнт рентабельності майна скорочується з 0,11 до 0,08, відповідно, якщо у 2019 р. кожна гривня майна приносила 11 коп. прибутку, то у 2020 р. лише 8 коп. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу скорочується з 0,27 до 0,19, що вказує на те, що якщо у 2019 р. кожна гривня власного капіталу приносила 27 коп. прибутку, то у 2020р. – 19 коп. Коефіцієнт рентабельності продажів також

скорочується з 0,30 до 0,29 та вказує на зниження ефективності продажів. Скорочення коефіцієнта рентабельності необоротних активів протягом 2019-2020 рр. з 5,36 до 3,40, та коефіцієнта рентабельності оборотних активів з 0,18 до 0,15 вказує на зниження ефективності їх використання.

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. наведено у табл. 1.8.

Таблиця 1.8.

Аналіз коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	Нормативне значення	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	Відхилення	
					2019-2018 рр.	2020-2019 рр.
Коефіцієнт поточної ліквідності	1 – 2	1,09	1,05	1,01	-0,04	-0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,5 – 1	0,30	0,35	0,32	0,05	-0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,35	0,04	0,05	0,03	0,01	-0,02
Власні оборотні кошти	> 0	634988	-	-	-	-
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	> 0 збільшення	0,03	-0,06	-0,19	-0,10	-0,13
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами	$> 0,5$	0,05	-0,09	-0,28	-0,14	-0,18
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	збільшення	1,09	-0,70	-0,15	-1,79	0,55
Коефіцієнт покриття запасів	> 1	1,06	0,95	0,78	-0,11	-0,17

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Як свідчать дані табл. 1.8, значення коефіцієнта поточної ліквідності ТОВ «Епіцентр К» протягом 2018-2020 рр. скорочується з 1,09 до 1,01, але знаходиться у межах нормативного значення. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності зростає протягом 2018-2019 рр. з 0,30 до 0,35, але

скорочується станом на 31.12.2020 р. до 0,32, та є нижчим нормативного значення, що вказує на недостатність найбільш ліквідних оборотних коштів для покриття поточних зобов'язань.

Значення коефіцієнту абсолютної ліквідності зростає з 0,04 станом на 31.12.2018 р. до 0,05 станом на 31.12.2019 р., але скорочується до 0,03 станом на 31.12.2020 р., та протягом досліджуваного періоду є нижчим від нормативного значення, що вказує на недостатність абсолютно ліквідних активів для покриття поточних зобов'язань.

Значення показника власних оборотних коштів протягом 2019-2020 рр. набуває від'ємного значення, що вказує на зменшення фінансування поточної діяльності за рахунок власного капіталу. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами та коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами протягом 2019-2020 рр. також мають від'ємне значення, що свідчить про недостатню платоспроможність і кредитоспроможність ТОВ «Епіцентр К».

Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів скорочується з 1,09 до -0,15 протягом 2018-2020 рр.; значення коефіцієнта покриття запасів скорочується з 1,06 до 0,78 що вказує на зниження стійкості фінансового стану підприємства. Таким чином, аналіз коефіцієнтів ліквідності вказує на недостатню платоспроможність ТОВ «Епіцентр К».

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. наведено у табл. 1.9.

Таблиця 1.9.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	Відхилення	
				2019- 2018рр.	2020- 2019рр.
Коефіцієнт автономії	0,41	0,40	0,40	-0,02	0,00
Коефіцієнт фінансової залежності	2,42	2,51	2,49	0,09	-0,01
Коефіцієнт фінансового ризику	1,42	1,51	1,49	0,09	-0,01

Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,05	-0,09	-0,24	-0,14	-0,15
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,08	0,14	0,20	0,06	0,06
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,07	0,13	0,20	0,07	0,07
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,93	0,87	0,80	-0,07	-0,07

Джерело: побудовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Відповідно до даних табл. 1.6, значення показника автономії ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр. скорочується з 0,41 до 0,40, та є нижчим нормативного значення 0,50; а значення коефіцієнта фінансової залежності – зростає з 2,42 до 2,49, що вказує на недостатню фінансову стійкість підприємства. Значення коефіцієнта фінансового ризику протягом 2018-2020 рр. з 1,42 до 1,49, що також вказує на недостатню фінансову стійкість підприємства. Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу скорочується з 0,05 до -0,24, що вказує на зниження гнучкості власного капіталу. Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень зростає з 0,08 до 0,20, що вказує на посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів зростає протягом 2018-2020 рр. з 0,07 до 0,20; а коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел – скорочується протягом 2018-2020 рр. з 0,93 до 0,80, що вказує на підвищення фінансової стійкості підприємства.

1.2. Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»

ТОВ «Епіцентр К» здійснює імпорт в Україну доволі обмеженої номенклатури виробів з деревини, оскільки в нашій країні деревообробна промисловість є доволі розвинутою, і переважна більшість видів продукції, яку досліджуване підприємство пропонує своїм клієнтам – виробляється в

Україні. Перелік основних видів виробів з деревини, які імпортує аналізоване підприємство, наведено у табл. 1.10.

Таблиця 1.10.

Види виробів з деревини, які ТОВ «Епіцентр К» імпортує в Україну

Види виробів з деревини	Країна імпорту
OSB-плита	
Плита OSB-3 СВІСС КРОНО 6x1250x2500 мм; Плита OSB-3 СВІСС КРОНО 8x1250x2500 мм	Угорщина
Фанера	
Фанера W.Ludwig&Co ламінована вологостійка (чорна плівка, тополя) WBP 21x1250x2500 мм	Німеччина
Фанера ламінована водостійка (плівка коричнева) WBP 21 мм	Китай
Фанера ФСФ ламінована (коричнева плівка) 21*1250*2500мм/ТОПОЛЯ	Китай
ДСП та ДВП	
ХДФ шліфувана 2070x1422x2 мм (80513042)	Білорусь
ДВП ламінована 2440x1220x2,5 мм білий (2,9768 м2)	Білорусь
ХДФ ламінована KronospanSzczecinSp. z o.o. 2500x2070x2,5 мм білий	Польща

Джерело: побудовано автором на основі даних [8-10]

Як свідчать дані табл. 1.10, покраїнова структура імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» є доволі вузькою, і в ній найбільш вагому частку займають переважно країни ЄС (табл. 1.11).

Таблиця 1.11.

Географія імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020

рр., тис. грн.

Регіон/країна	Вартість імпорту продукції, тис. грн.			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/ 2018, %
Країни ЄС				
Угорщина	3119	7227,4	5243,3	168%
Польща	12698,4	17746,9	23781,5	187%
Німеччина	10936,8	9954,7	6117,9	56%
Всього імпортовано з країн ЄС	26754,2	34929	35142,7	131%
Країни Азії				
Китай	12471,5	19686,4	11489,0	92%
Всього імпортовано з країн Азії	12471,5	19686,4	11489,0	92%
Країни СНД				

Білорусь	4419,7	7967,8	8287,5	188%
Всього імпортовано з країн СНД	4419,7	7967,8	8287,5	188%
Сукупний імпорт виробів з деревини	43645,4	62583,2	54919,2	126%

Джерело: побудовано автором на основі даних про підприємство

Як свідчать дані табл. 1.11, особливістю діяльності ТОВ «Епіцентр К» щодо імпорту виробів з деревини є тенденція до нарощення обсягів імпорту цього виду продукції за аналізований період з країн ЄС та з Білорусі. Так, досліджуване підприємство майже на третину збільшило імпорт з країн ЄС (з 26,7 до 35,1 млн. грн.), на 88% наростило імпорт з Білорусі (з 4,4 до 8,2 млн. грн.), проте на 8% скоротило обсяги імпорту з Китаю (з 12,4 до 11,4 млн. грн.).

Таким чином, за підсумками 2020 року понад 40% виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» імпортувало з Польщі, і трохи більш як п'яту частину – з Китаю (рис. 1.1).

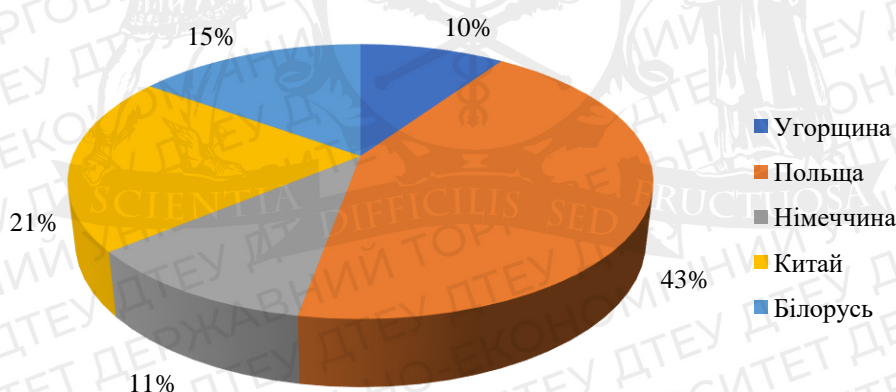

Рис. 1.1. Географічна структура імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» у 2020 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних про підприємство

Характеризуючи особливості товарної структури імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К», слід зазначити, що основну частку в ній займає фанера (табл. 1.12)

Таблиця 1.12.

Товарна структура імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Товарна група	Обсяги імпорту, млн. грн.			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/ 2018,%
Обсяги імпорту, млн. грн.				
OSB-плита	7659,3	9385,4	7027,1	92%
Фанера	23117,8	29328,6	28399,1	123%
ДСП та ДВП	12868,3	23869,2	19493	151%
<i>Всього імпортовано</i>	<i>43645,4</i>	<i>62583,2</i>	<i>54919,2</i>	<i>126%</i>
Товарна група	Частка товарної групи в загальному обсязі імпорту, %			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/2018, абсолютне відхилення
Частка товарної групи в загальному обсязі імпорту, %				
OSB-плита	18%	15%	13%	-5%
Фанера	53%	47%	52%	-1%
ДСП та ДВП	29%	38%	35%	+6%
<i>Всього імпортовано</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>-</i>

Джерело: побудовано автором на основі даних про підприємство

Як свідчать дані табл. 1.12, за підсумками 2020 року імпорт фанери складав понад половину загальної товарної структури імпорту аналізованого підприємства (рис. 1.2).

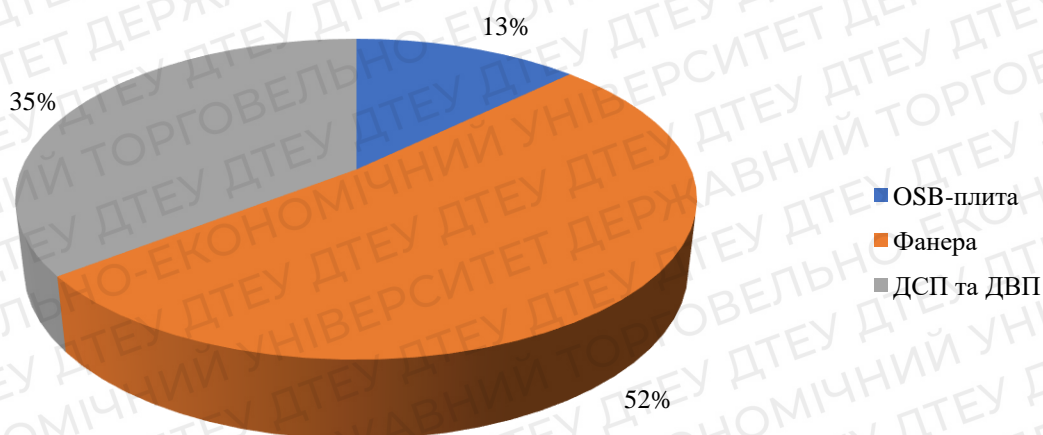

Рис. 1.2. Товарна структура імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» у 2020 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних про підприємство

В цілому ж, як свідчать дані табл. 1.12, за період 2018-2020 рр. ТОВ «Епіцентр К» скоротило імпорту OSB-плит на 8% (з 7,6 до 7,0 млн. грн.), хоча на 23% збільшило імпорту фанери (з 23,1 до 28,3 млн. грн.), і на половину збільшило імпорту ДСП та ДВП (з 12,8 до 19,4 млн. грн.). При цьому за період 2018-2020 рр. товарна структура імпорту деревини змінилась наступним чином: на 5% знизилась частка OSB-плит в структурі імпорту, на 1% скоротилася частка фанери, і на 6% зростає частка ДВП та ДСП.

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПЦЕНТР К»

2.1. Аналіз показників розвитку світового ринку виробів з деревини

Здійснюючи аналіз показників розвитку світового ринку виробів з деревини, необхідно підкреслити, що різні джерела подібним чином оцінюють ємність цього ринку у грошовому вираженні, проте надають доволі різні прогностичні оцінки щодо перспектив його розвитку. Так, західні аналітично-дослідницькі компанії «The Business Research Company» та «Research And Markets» у своїх аналітичних звітах зазначають, що обсяг світового ринку виробів з деревини у 2022 році склав 696,78 млрд. дол. США, і сходяться у прогностичних оцінках щодо того, що обсяг цього ринку у 2023 році складе 748,01 млрд. дол. США при середньорічному темпі зростання 7,4% [11-12].

Подібну оцінку світового ринку виробів з деревини наводить також аналітично-дослідницька компанія «Market Research», фахівці якої визначають обсяг світового ринку виробів з деревини у 2022 році на рівні 696,9 млрд. дол. США, і наголошують, що це був п'ятий за величиною сегмент світового товарного ринку після ринків паперу, пластмас, гуми, та текстилю, на який припадало 10,5% загального обсягу світової торгівлі товарами. Фахівці компанії «Market Research» також зазначають, що за показником споживання на душу населення світовий ринок деревини становив 89,3 дол. США, а з точки зору світового ВВП - 0,65% [13].

Проте, з нашої точки зору, важливо наголосити на існуванні значних відмінностей у оцінках обсягів світового ринку виробів з деревини, які надають західні аналітично-дослідницькі компанії, і міжнародні організації,

такі, як Міжнародний торговий центр. До прикладу, за даними Міжнародного торгового центру, обсяг світового експорту виробів з деревини у 2021 році складав 185,5 млрд. дол. США, а обсяг світового імпорту – 191,2 млрд. дол. США [14-15], в той час як «GlobeNewswire» оцінює обсяг світового ринку у 631,1 млрд. дол. США [16].

На нашу думку, такі розбіжності спричинені тим фактом, що різні установи і організації використовують різні методики збору і оцінки даних. Так, одні західні аналітично-дослідницькі компанії, оцінюючи світовий ринок виробів з деревини, відносять до нього підприємства, які виробляють пиломатеріали, фанеру, шпон, дерев'яну тару, дерев'яні підлоги, дерев'яні ферми, дерев'яні будинки та збірні дерев'яні будівлі [16-17]. Інші до виробів з деревини відносять всі товари та меблі, виготовлені з дерева, включаючи столи, стільці, ліжка, дивани, стільниці, обробні дошки та інші вироби [11-12]. Ринок виробів з деревини вони сегментують на готові вироби з деревини, переробку деревини та виготовлені дерев'яні матеріали.

За даними зазначених аналітично-дослідницьких компаній, найбільш потужними світовими виробниками продукції з деревини є WeyerhaeuserCompany, LIXIL Group, UFP IndustriesInc., JELD-WEN Inc., WestFraserTimberCo. Ltd., CanforCorporation, CELULOSA ARAUCO Y CONSTITUCION S.A., Louisiana-PacificCorporation, upm-kymmeneoyj та BuildersFirstSource[11-13; 16].

В роботі для оцінки світового ринку виробів з деревини будемо використовувати дані Міжнародного торгового центру, оскільки ця організація є міжнародно-визнаною і надає доволі деталізовану статистичну інформацію щодо світового ринку як в розрізі країн і регіонів світу, так і в розрізі товарних груп. При цьому підкреслимо, що на даний момент у вільному доступі є лише дані Міжнародного торгового центру щодо світового ринку виробів з деревини включно по 2021 рік.

Розглянемо показники світового імпорту та експорту деревини та виробів з деревини за 2017-2021 рр., дані відобразимо у табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

Світовий імпорт та експорт деревини та виробів з деревини за період 2017-2021 рр.

Показник	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Сукупний світовий імпорт товарів, млн. дол. США	17794,473	19665,488	19090,701	17711,518	22432,039	126%
Світовий імпорт виробів з деревини, млн. дол. США	142,756	156,272	142,916	138,762	191,286	134%
Частка виробів з деревини у світовому товарному імпорті, %	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%	0,9%	-
Сукупний світовий експорт товарів, млн. дол. США	17562,854	19327,850	18747,560	17492,204	22143,579	126%
Світовий експорт виробів з деревини, млн. дол. США	135,045	147,482	133,874	133,511	185,527	137%
Частка виробів з деревини у світовому товарному експорті, %	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%	0,8%	-

Джерело: побудовано автором на основі даних [14-15]

Як свідчать дані Міжнародного торгового центру, наведені у табл. 2.1, частка деревини та виробів з неї у сукупному світовому товарному експорті та імпорті за період 2017-2021 рр. була доволі незначною, і складала в середньому близько 0,8%, що значно нижче за показники, які наводять фахівці аналітично-дослідницької компанії «MarketResearch». При цьому

темпи приросту світового експорту та імпорту деревини та виробів з неї були вищими, ніж темпи приросту сукупного світового товарного імпорту та експорту: так, якщо загальносвітовий експорт та імпорт всіх видів товарів зросли за досліджуваний період на 26%, то сукупний експорт деревини та виробів з неї зріс на 37%, а імпорт – на 34%.

Характеризуючи особливості світового імпорту деревини та виробів з неї, зауважимо, що переважну частину цього ринку складає оброблена і необроблена деревина, в той час як вироби з деревини складають менший за обсягом сегмент. Показники світового імпорту деревини та виробів з неї за 2017-2021 рр. в розрізі укрупнених товарних груп відобразимо у табл. 2.2. Зазначимо при цьому, що кількість укрупнених товарних груп деревини та виробів з неї складає більше 20 різних видів, тому у табл. 2.2 наведемо лише дані по тим групам, обсяг імпорту яких за підсумками 2021 року перевищував 10 млрд. дол. США.

Таблиця 2.2.

**Товарний розріз світового імпорту деревини та виробів з
деревини за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США**

Товарна позиція	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий імпорт виробів з деревини	142,756	156,272	142,916	138,762	191,286	134%
Деревина, розпиляна або розколота вздовж, стругана або лущена, стругана або нестругана, шліфувана або торцево з'єднана	40,911	44,039	38,275	38,342	56,532	138%
Деревина в необробленому вигляді, незалежно від того, чи очищена вона від кори або заболоні, чи грубо обтесана	18,256	20,101	17,213	15,207	21,143	116%
Фанера, шпонована плита та подібна ламінована деревина	14,676	16,833	14,231	13,712	19,161	131%
Столярні та теслярські вироби з деревини, в т.ч.	14,339	14,967	14,489	14,298	18,411	128%

панелі дерев'яні стільникові, панелі для підлоги в зборі						
Деревостружкові плити, орієнтовано-стружкові плити "OSB" та аналогічні плити	8,566	9,592	8,355	8,752	14,272	167%
Деревоволокнисті плити з деревини або інших листяних матеріалів	9,816	10,272	9,750	9,671	12,845	131%
Паливна деревина, у вигляді колод, заготовок, гілок, полін або в аналогічних формах; деревина у вигляді тріски або частинок	9,490	11,623	12,075	10,989	12,664	133%

Джерело: побудовано автором на основі даних [14]

Як свідчать дані табл. 2.2, за період 2017-2021 рр. активно зростали обсяги світового імпорту всіх без винятку зазначених видів товарних груп. Цікавим, на нашу думку, є той факт, що обсяги світового імпорту окремих видів деревини та виробів з неї не знизились навіть попри економічну рецесію, обумовлену поширенням пандемії COVID-19 у 2020 році. Коронавірусна хвороба COVID-19 стала значним стримуючим фактором на ринку виробництва виробів з деревини у 2020 році, оскільки ланцюги поставок були порушені через торговельні обмеження, а споживання скоротилося через карантинні обмеження, запроваджені урядами в усьому світі [11]. Проте, наприклад, світовий імпорт обробленої деревини за період 2019-2020 рр. зріс з 38,2 до 38,3 млрд. дол. США, а імпорт деревостружкових плит збільшився з 8,3 до 8,7 млрд. дол. США. Крім того, можемо спостерігати доволі стрімке відновлення обсягів світового імпорту деревини та виробів з неї за всіма товарними групами, наведеним у табл. 2.2, в результаті чого обсяги імпорту всіх цих товарних груп у 2021 році навіть перевищили показники 2019 року, що свідчить про наявність високого попиту на деревину та вироби з неї у всьому світі.

В цілому ж за підсумками 2021 року найбільш вагому частку у структурі світового імпорту деревини та виробів з неї складала оброблена

деревина, в той час як частка необробленої деревини (так званий «ліс-кругляк») була приблизно однаковою з частками виробів з деревини – фанери, столярно-теслярських виробів та різноманітних дерев'яних і деревостружкових плит (рис. 2.1).

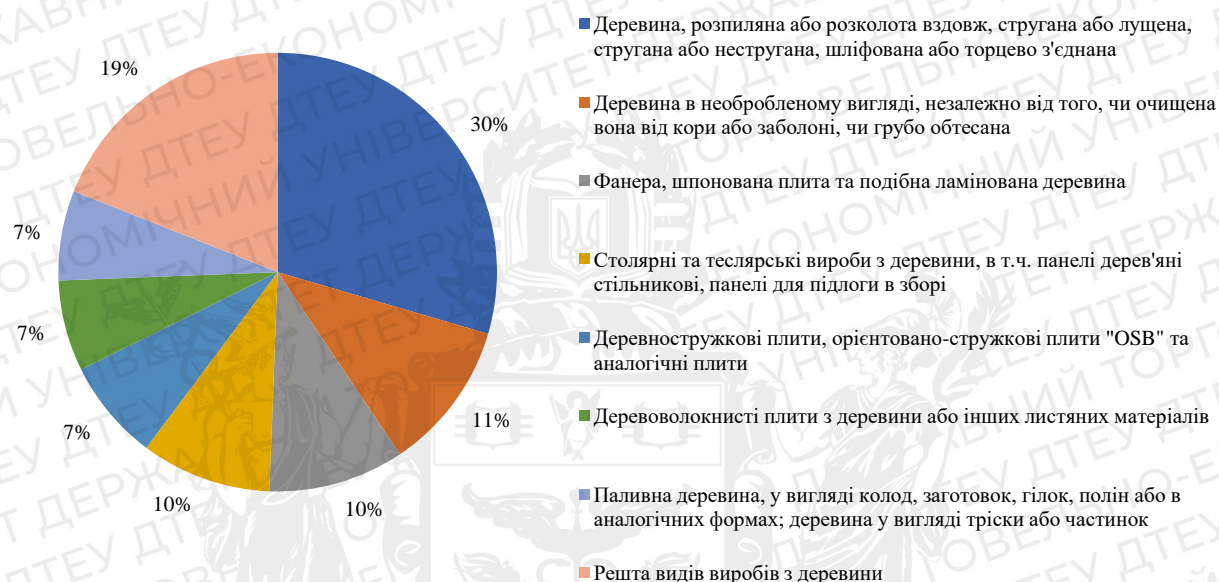

Рис. 2.1. Товарна структура світового імпорту деревини та виробів з неї у 2021 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [14]

Якщо говорити про особливості світового імпорту деревини та виробів з неї за 2017-2021 рр. в розрізі країн світу, то варто наголосити, що основними країнами-імпортерами цього виду продукції є країни G7 та країни ЄС (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Найбільш потужні країни-імпортери на світовому ринку деревини та виробів з деревини за період 2017-2021 рр., млрд. дол.

США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий імпорт виробів з деревини	142,756	156,272	142,916	138,762	191,286	134%

США	21,096	22,574	19,204	22,578	35,520	168%
Китай	23,411	24,914	21,982	20,190	24,237	104%
Німеччина	8,711	9,599	8,823	8,650	11,876	136%
Японія	10,271	11,169	10,682	8,840	11,215	109%
Великобританія	6,940	7,654	7,400	7,171	10,216	147%
Нідерланди	3,480	3,981	3,961	4,372	6,224	179%
Франція	4,248	4,683	4,594	4,381	6,184	146%
Італія	4,566	4,951	4,546	4,065	5,798	127%
Австрія	2,798	3,113	2,774	2,804	4,395	157%
Бельгія	2,923	3,185	2,992	3,042	4,232	145%

Джерело: побудовано автором на основі даних [18]

Відповідно до даних табл. 2.3, серед десяти країн, які є найбільш потужними у світі імпортерами деревини та виробів з неї за період 2017-2021 рр., все без винятку країни у тій чи іншій мірі наростили обсяги імпорту деревини у вартісному вираженні за досліджуваний період, а найбільше це зробили такі країни, як Нідерланди, США, Австрія, Франція, Бельгія та Німеччина. При цьому за підсумками 2021 року найбільш потужними у світі імпортерами деревини та виробів з неї були США і Китай (рис. 2.2).

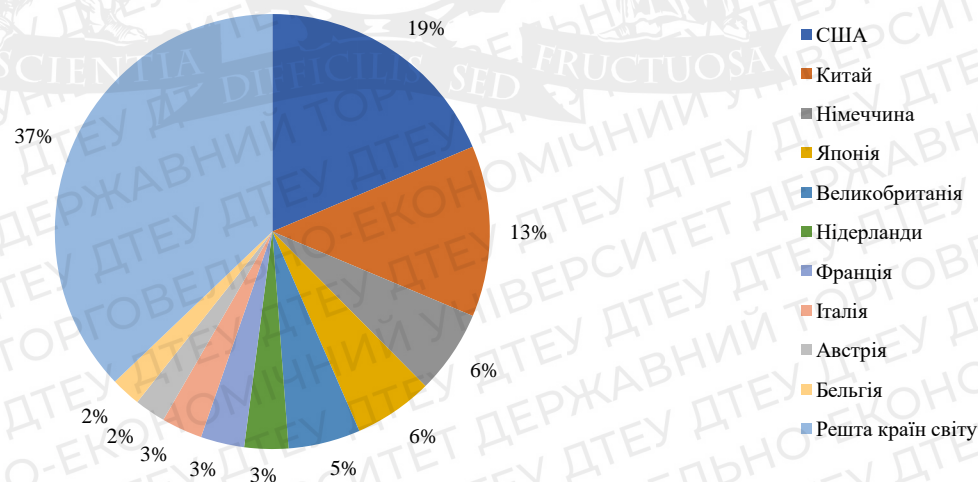

Рис. 2.2. Географічна структура світового імпорту деревини та виробів з неї у 2021 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [18]

Якщо ж говорити про особливості світового експорту деревини та виробів з неї, то в даному випадку найбільш вагомий сегмент у товарному

розрізі також складає оброблена деревина, проте більш вагомими є обсяги експорту виробів з деревини – фанери, шпонованих плит, столярно-теслярських виробів тощо (табл. 2.4).

Таблиця 2.4.

Товарний розріз світового експорту деревини та виробів з деревини за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США

Товарна позиція	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий експорт виробів з деревини	135,045	147,482	133,874	133,511	185,527	137%
Деревина, розпиляна або розколота вздовж, стругана або лущена, стругана або нестругана, шліфована або торцево з'єднана	38,240	40,940	35,694	36,993	56,281	147%
Фанера, шпонована плита та подібна ламінована деревина	15,456	17,522	14,717	14,430	20,710	134%
Столярні та теслярські вироби з деревини, в т.ч. панелі дерев'яні стільникові, панелі для підлоги в зборі	14,681	14,514	13,773	13,785	18,178	124%
Деревина в необробленому вигляді, незалежно від того, чи очищена вона від кори або заболоні, чи грубо обтесана	14,497	16,071	13,863	13,104	16,280	112%
Деревостружкові плити, орієнтовано-стружкові плити "OSB" та аналогічні плити	8,422	9,323	8,106	8,626	14,436	171%
Деревоволокнисті плити з деревини або інших листяних матеріалів	9,821	10,320	9,672	9,722	13,063	133%
Паливна деревина, у вигляді колод, заготовок, гілок, полін або в аналогічних формах; деревина у вигляді тріски або частинок	8,237	10,044	10,395	9,730	10,865	132%

Джерело: побудовано автором на основі даних [19]

Як свідчать дані табл. 2.4, за період 2017-2021 рр. активно зростали обсяги світового експорту всіх зазначених товарних груп, а пандемія COVID-19 і запроваджені обмежувальні заходи, покликані приборкати поширення вірусу у всьому світі, призвели до скорочення експорту впродовж 2019-2020 рр. лише таких товарних груп, як паливна деревина, необроблена деревина (так званий «ліс-кругляк»), і фанера та шпоновані й ламіновані плити. Підкреслимо при цьому, що таке скорочення було доволі незначним у глобальному вимірі, і вже у 2021 році обсяги експорту всіх без винятку товарних груп, наведених у табл. 2.4, суттєво перевищували показники 2019 року, що ще раз підкреслює важливість і цінність деревини та виробів з неї на світовому товарному ринку.

При цьому товарна структура експорту деревини та виробів з неї за підсумками 2021 року була подібною до товарної структур імпорту за цей рік: частка обробленої деревини складала 30%, фанери – 11%, столярно-теслярських виробів – 10% (рис. 2.3).

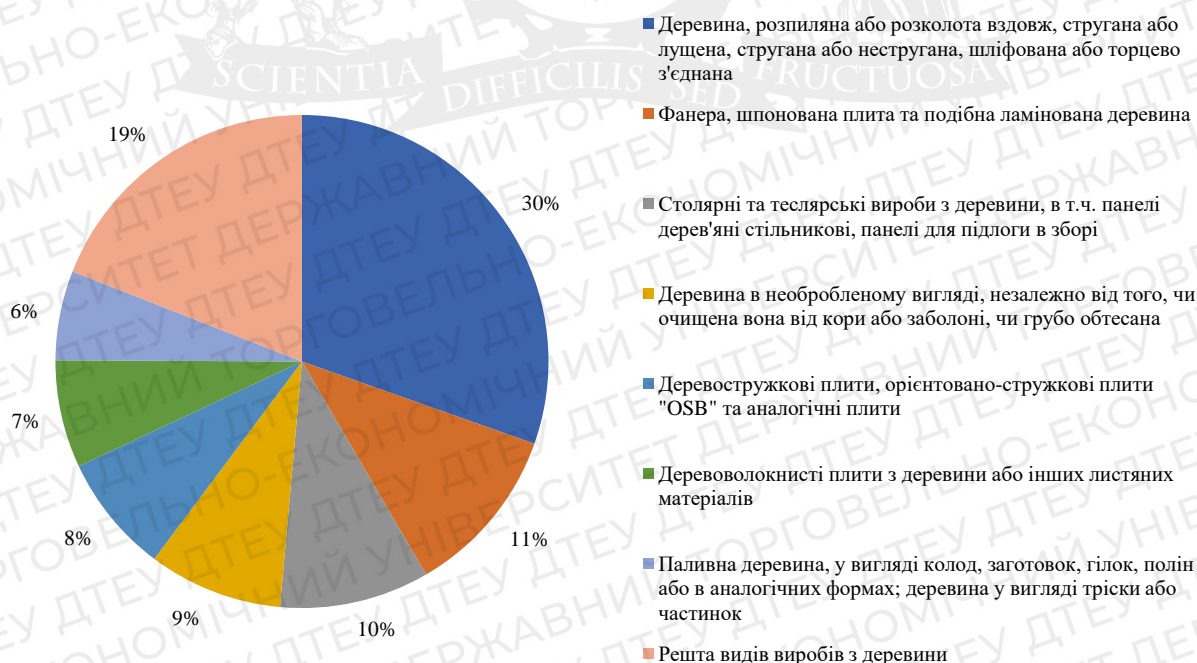

Рис. 2.3. Товарна структура світового експорту деревини та виробів з неї у 2021 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [19]

Характеризуючи дані, наведені на рис. 2.3, підкреслимо, що, на відміну від товарної структури світового імпорту деревини та виробів з неї у 2021 році, товарна структура світового експорту характеризується вдвічі меншою часткою необробленої деревини (лісу-кругляку) – цей показник за підсумками 2021 року складав 9%, що свідчить про прагнення провідних світових експортерів реалізовувати на світових ринках продукцію з більш високим вмістом доданої вартості та ступенем обробки.

Характеризуючи особливості географічного розподілу світового експорту деревини та виробів з неї, варто підкреслити, що основними країнами-експортерами є ті ж таки країни G7 і країни-члени ЄС, проте в даному випадку більш виразною є роль Російської Федерації та Індонезії (табл. 2.5).

Таблиця 2.5.

Найбільш потужні країни-експортери на світовому ринку деревини та виробів з деревини за період 2017-2021 рр., млрд. дол.

США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий експорт виробів з деревини	135,045	147,482	133,874	133,511	185,527	137%
Канада	14,090	14,290	11,704	13,422	22,528	160%
Китай	13,693	14,888	13,386	13,540	18,613	136%
Німеччина	8,850	9,845	9,498	9,895	13,418	152%
Російська Федерація	7,901	9,009	8,619	8,196	11,748	149%
США	9,776	9,868	8,323	7,654	9,743	100%
Австрія	4,694	5,253	4,962	4,885	7,546	161%
Швеція	4,065	4,227	3,948	4,344	6,596	162%
Індонезія	4,004	4,435	3,838	3,789	4,925	123%
Польща	4,265	5,561	3,469	3,582	4,773	112%
Бельгія	2,755	3,036	3,071	3,330	4,639	168%

Джерело: побудовано автором на основі даних [20]

Відповідно до даних табл. 2.5, найбільш потужним світовим експортером деревини та виробів з неї є Канада, яка має значні запаси лісів. Цікаво, що провідними експортерами цього виду продукції є ті ж країни, що і водночас виступають в ролі провідних імпортерів – Китай, Німеччина, США, Австрія, Бельгія. При цьому переважна більшість країн, наведених у табл. 2.5, доволі суттєво наростила експорт деревини та виробів з неї, а за підсумками 2021 року найбільшу частку на світовому ринку деревини та виробів з деревини займали Канада і Китай – їх частки склали 12% і 10% відповідно (рис. 2.4).

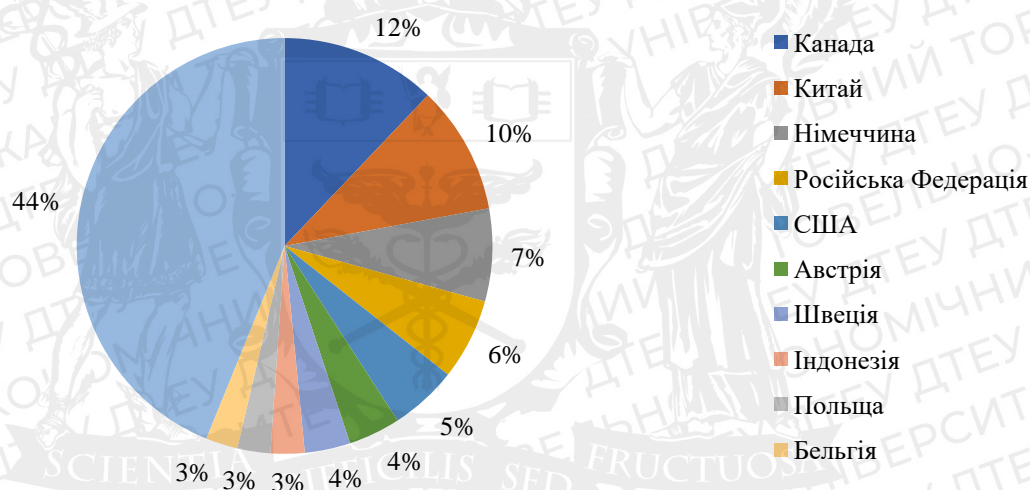

Рис. 2.4. Географічна структура світового експорту деревини та виробів з неї у 2021 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [20]

Таким чином, можемо зробити висновок, що світовий ринок деревини та виробів з неї характеризується домінуванням обробленої деревини у товарній структурі як експорту, так і імпорту, в той час як частка необробленої деревини та виробів з деревини є значно меншою. Основними імпортерами на світовому ринку деревини та виробів з неї є країни-промислові гіганти та найбільш потужні економіки світу – США, Китай, Японія, Великобританія, а також провідні країни ЄС (Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Австрія, Бельгія). Основними експортерами є країни зі

значними запасами лісових ресурсів (Канада, Російська Федерація, Індонезія), а також ті ж таки Китай, США, Німеччина, Австрія і Бельгія.

2.2. Аналіз показників розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини

Оцінюючи показники розвитку вітчизняного ринку виробів з деревини, зауважимо, що на офіційному сайті Державного агентства лісових ресурсів України доволі складно знайти якусь нову і релевантну статистичну інформацію щодо стану лісозаготівлі, обсягів торгівлі деревиною в динаміці за декілька років, структури реалізації виробів з деревини тощо. За даними Державного агентства лісових ресурсів України, запас деревини в лісах оцінюється в межах 2102 млн. куб. м. (хоча і не зазначається, станом на яку дату наведено ці дані), а в структурі розподілу площі лісів України за переважаючими деревними породами домінують сосна (33%), дуб (24%), ялина (8%), бук (7%), вільха і береза (по 6% відповідно) та інші породи [21]. Загальна площа лісового фонду України становить 10,4 млн. гектар, із яких вкритих лісовою рослинністю 9,6 млн. гектар. Лісистість території країни становить 15,9% [21].

Наведені дані свідчать про те, що за площею лісів та запасами деревини Україна є державою з дефіцитом лісових ресурсів, а для того, щоб досягнути оптимального показника лісистості у розмірі 20% території країни, в Україні потрібно створити ще понад 2 млн. гектарів нових лісових насаджень. Частка лісового господарства у структурі ВВП України є незначною, та коливається в межах 0,26% до 0,37% [22].

Деревина є одним із базових ресурсів для формування ряду підгалузей економіки та знаходить широке застосування в будівництві, промисловому виробництві, сільському господарстві, хімічній індустрії та транспортному секторі. За даними Київської школи економіки, більшу частину деревини, що заготовлюється в Україні, складають лісоматеріали

хвойних порід (на 2-му місці – дуб) та класи якості С і D. Ринок лісозаготівлі в Україні представлений у формі державної монополії на сировинному ринку, в той час як лісопильне та стругальне виробництво переважно представлено приватними підприємствами [23].

Характеризуючи особливості розвитку вітчизняного ринку деревини та виробів з неї, необхідно наголосити, що на офіційному сайті Державної служби статистики України можна знайти дані щодо вартісних обсягів реалізації цього виду продукції вітчизняними підприємствами включно по 2022 рік (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

Показники обсягів реалізації виробів з деревини в Україні за період 2017-2022 рр., млн. грн.

Країна	Роки						2022/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Обсяг реалізованої промислової продукції (включно з експортом) без ПДВ та акцизу							
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів	27351,3	34023,6	34642,0	36280,2	54022,0	52618,3	192%
в тому числі:							
Лісопильне та стругальне виробництво	8366,8	10590,0	11467,6	12112,3	16725,4	14601,5	175%
Виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	18984,5	23433,6	23174,4	24167,9	37296,6	38016,8	200%
З нього обсяг продукції, реалізованої за межі країни							
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів	15418,6	19606,1	20689,9	21080,7	31121,2	33584,5	218%
в тому числі:							
Лісопильне та стругальне виробництво	6446,9	8170,3	9207,7	9569,9	12243,2	10880,7	169%

Виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	8971,7	11435,8	11482,2	11510,8	18878,0	22703,8	253%
--	--------	---------	---------	---------	---------	---------	------

Джерело: побудовано автором на основі даних [24-30]

Характеризуючи дані, наведені у табл. 2.6, зауважимо, що за період 2017-2022 рр. загальний обсяг продажу деревини та виробів з неї вітчизняними підприємствами зріс майже вдвічі (у 1,9 рази – з 27,3 до 52,6 млрд. грн.), і таке зростання відбулося за рахунок переважно продажів цього виду продукції за межі України. Так, обсяги експорту деревини та виробів з неї за аналізований період зросли майже у 2,2 рази, і це відбулося переважно за рахунок зростання експорту виробів з деревини у 2,5 рази. Зауважимо також, що за підсумками 2022 року вироби з деревини склали дві третини у структурі вітчизняного експорту обробленої деревини (рис. 2.5).

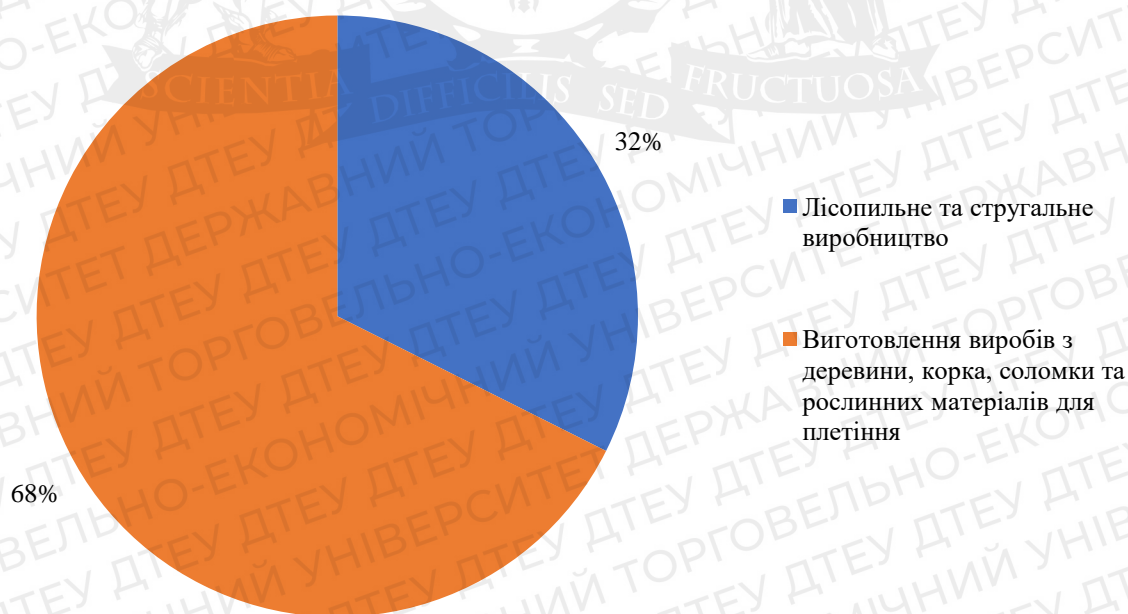

Рис. 2.5. Товарна структура вітчизняного експорту деревини та виробів з неї у 2022 році, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [24-30]

Дані табл. 2.6 також дають підстави зробити висновок, що галузь лісового господарства в нашій країні є експорт-орієнтованою, оскільки, наприклад, за підсумками 2022 року, за межі України було реалізовано три чверті (75%) сукупного обсягу проданої продукції лісопильного та стругального виробництва, і 60% виробів з деревини.

Якщо говорити про товарну структуру продажів необробленої деревини на внутрішньому ринку України, то слід зазначити, що домінуючу роль в даному випадку відіграє так званий «діловий» круглий ліс, в той час як паливна деревина продається у значно менших обсягах у грошовому вираженні (хоча у натуральному вираженні обсяги продажу деревини для опалення, як правило, перевищували обсяги продажу «ділового» лісу за період 2018-2022 рр.), що підтверджується даними табл. 2.7.

Таблиця 2.7.

Показники реалізації виробів з деревини в Україні за видами деревини за період 2018-2022 рр., млн. грн.

Види деревини	Кількість реалізованої продукції, тис.м ³	Вартість реалізованої продукції, млн. грн.	Середня ціна одиниці продукції, грн./м ³
2022 рік			
Усі види кругляка	13067,6	21583,4	1651,7
Діловий круглий ліс:	4992,0	14462,1	2897,1
хвойних порід	3530,6	7245,7	2052,3
листяних порід	1461,4	7216,4	4937,8
Паливна деревина	8075,6	7121,3	881,8
2021 рік			
Усі види кругляка	15360,1	20476,0	1333,1
Діловий круглий ліс:	6502,0	15292,1	2351,9
хвойних порід	4924,7	9042,4	1836,1
листяних порід	1577,3	6249,7	3962,2
Паливна деревина	8858,1	5183,9	585,2
2020 рік			
Усі види кругляка	15124,0	12366,7	817,7

Діловий круглий ліс:	7703,1	9288,6	1205,8
хвойних порід	6068,3	5575,4	918,8
листяних порід	1634,8	3713,2	2271,4
Паливна деревина	7420,9	3078,1	414,8
2019 рік			
Усі види кругляка	14805,6	12846,8	867,7
Діловий круглий ліс:	7165,8	9231,5	1288,3
хвойних порід	5489,1	5350,8	974,8
листяних порід	1676,7	3880,7	2314,5
Паливна деревина	7639,8	3615,3	473,2
2018 рік			
Усі види кругляка	16175,4	14132,7	874,0
Діловий круглий ліс:	7241,1	9749,9	1346,0
хвойних порід	5200,9	5260,9	1012,0
листяних порід	2040,2	4489,0	2200,0
Паливна деревина	8934,3	4382,8	491,0

Джерело: побудовано автором на основі даних [31-35]

Як свідчать дані табл. 2.7, на вітчизняному ринку можна прослідкувати тенденцію до зростання середнього рівня цін на необроблену деревину – за період 2018-2022 рр. середня ціна зросла майже вдвічі (з 874,0 грн./м³ до 1651,7 грн./м³), що призвело до зниження фізичних обсягів продажу цього виду продукції з 16,1 до 13,0 тис. м³ впродовж 2018-2022 рр., а також зростання вартісного обсягу реалізованої продукції з 14,1 до 21,5 млрд. грн. за цей період.

Якщо ж говорити про специфіку зовнішньої торгівлі України деревиною та виробами з неї, то слід підкреслити, що на офіційному сайті Державної служби статистики України є дані щодо географічної та деталізованої товарної структури експортно-імпортних операцій щодо торгівлі цим видом продукції включно по 2021 рік, і аналогічні дані містяться на офіційному сайті Міжнародного торгового центру, який є значно більш зручним для отримання даних, тому в роботі буде використане саме це джерело.

Характеризуючи особливості географічного розподілу зовнішньої торгівлі деревиною та виробами з неї, слід зазначити, що наша держава

протягом 2017-2021 рр. імпортувала цей вид продукції переважно з країн ЄС (Польща, Румунія, Німеччина), та сусідніх країн СНД (Російська Федерація, Білорусь), а експорт здійснювала переважно до тих же Польщі, Румунії й Німеччини, а також Китаю, Італії та Угорщини (табл. 2.8).

Таблиця 2.8.

**Основні торговельні партнери України у зовнішній торгівлі
деревиною та виробами з деревини за період 2017-2021 рр., млн. дол.**

США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Експорт						
Сукупний експорт деревини та виробів з неї з України	1204,743	1492,545	1398,292	1408,411	1939,864	161%
Польща	210,300	267,457	244,990	234,165	331,941	158%
Німеччина	100,685	121,680	102,251	104,578	154,458	153%
Китай	35,515	85,121	106,630	125,882	126,296	356%
Румунія	98,651	121,939	94,474	98,825	124,214	126%
Італія	62,458	80,353	81,808	74,499	107,962	173%
Угорщина	70,345	82,537	77,116	72,751	101,622	144%
Імпорт						
Сукупний імпорт деревини та виробів з неї в Україну	241,579	294,487	297,815	304,728	414,778	172%
Білорусь	53,160	68,563	89,145	94,728	131,368	247%
Польща	44,673	50,700	49,902	50,722	67,573	151%
Румунія	25,361	33,379	28,808	28,955	45,828	181%
Російська Федерація	35,555	48,490	35,545	26,610	34,194	96%
Німеччина	24,012	25,604	27,844	27,355	30,760	128%
Туреччина	3,772	4,566	6,379	9,726	20,974	556%

Джерело: побудовано автором на основі даних [36-37]

Як свідчать дані табл. 2.8, Польща є найбільш важливим ринком збуту деревини та виробів з неї вітчизняного виробництва, а також другою найбільш вагомою країною-партнером щодо постачання цього виду продукції в Україну. Другим найбільш вагомим ринком збуту деревини та виробів з неї для українських експортерів є Німеччина, яка водночас є п'ятим найбільш потужним імпортером цього виду продукції в Україну.

Приблизно однакові обсяги деревини та виробів з неї Україна за підсумками 2021 року експортувала до Китаю та Румунії, а остання знаходиться на третьому місці серед найбільших імпортерів деревини та виробів з неї в Україну.

Якщо говорити окремо про імпорт, то дані табл. 2.8 свідчать, що основним постачальником деревини і виробів з неї в нашу країну у 2021 році була Білорусь, а Російська Федерація у цьому списку була на четвертому місці. Цілком очевидно, що ці дві країни протягом найближчого часу навряд зможуть постачати будь-які види продукції в Україну, тому, скоріше за все, статистичні дані за 2022 рік вже не будуть містити ці країни у географічній структурі зовнішньої торгівлі нашої держави. Нашій країні, скоріше все, потрібно буде задовольняти власні потреби у виробках з деревини або за рахунок власного виробництва, бо шляхом імпорту в першу чергу з Польщі, яка є основним постачальником цього виду продукції до нашої країни з числа держав ЄС і другим найбільшим імпортером в Україні після Білорусі.

Характеризуючи особливості експорту деревини та виробів з неї в розрізі товарних груп, необхідно зауважити, що Україна експортує на зовнішні ринки у великій кількості оброблену деревину, і у значно меншій кількості – окремі види виробів з деревини. При цьому обсяги експорту найбільш вагомих несировинних видів продукції зростали навіть у 2020 році, і це попри введені карантинні обмеження, запроваджені з метою мінімізації масштабів поширення пандемії COVID-19, що підтверджується даними табл. 2.9.

Таблиця 2.9.

**Основні експортні товарні групи у зовнішній торгівлі України
деревиною та виробами з деревини за період 2017-2021 рр., млн. дол.**

США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Експорт						
Сукупний експорт деревини та виробів з неї з України	1204,743	1492,545	1398,292	1408,411	1939,864	161%
Деревина, розпиляна або розколота вздовж, стругана або лущена, стругана чи нестругана, шліфувана або з'єднана в торці	460,165	586,141	515,165	514,366	676,446	147%
Листидляшпонування	175,012	198,187	197,324	205,799	276,466	158%
Столярні та теслярські вироби з деревини	139,059	174,251	189,151	191,050	248,228	179%
Пакувальні ящики, коробки, ящики, барабани та подібна тара з деревини; кабельні барабани з деревини; піддони	40,179	64,150	67,872	68,785	140,442	350%
Паливна деревина, у вигляді колод, заготовок, гілок, полін або в аналогічних формах; деревина у вигляді тріски або частинок; тирса	114,368	146,671	111,765	101,262	122,101	107%
Деревностружкові плити, орієнтовано- стружкові плити "OSB" та аналогічні плити "наприклад, вафельні плити з деревини	89,522	89,290	63,427	54,605	106,143	119%

Джерело: побудовано автором на основі даних [38]

Як свідчать дані табл. 2.9, в структурі експорту деревини та виробів з неї з України до інших країн світу оброблена деревина складає близько третини такого експорту, в той час як вироби з деревини (листи для

шпонування, столярно-теслярські вироби, пакувальна тара і піддони з деревини, OSB-плити та подібна продукція) складають сегмент, який сумарно приблизно еквівалентний сегменту обробленої деревини та паливної деревини, тобто Україна експортує переважно деревну сировину.

Якщо ж говорити про особливості товарної структури імпорту в Україну деревини та виробів з неї, то в даному випадку наша держава імпортує переважно готову продукцію, в той частка як частка сировинних груп залишається вкрай малою (табл. 2.10).

Таблиця 2.10.

**Основні імпортні товарні групи у зовнішній торгівлі України
дервиною та виробами з деревини за період 2017-2021 рр., млн. дол.**

США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Експорт						
Сукупний імпорт деревини та виробів з неї в Україну	241,579	294,487	297,815	304,728	414,778	172%
Деревоволокнисті плити з деревини або інших листяних матеріалів	95,444	120,618	134,135	139,090	197,024	206%
Деревностружкові плити, орієнтовано-стружкові плити "OSB" та аналогічні плити "наприклад, вафельні плити з деревини	60,323	64,709	63,155	60,098	55,727	92%
Фанера, фанеровані панелі та подібна ламінована деревина	23,966	30,586	27,845	29,648	48,848	204%
Столярні та теслярські вироби з деревини	20,706	19,773	20,291	23,371	31,870	154%
Листи для шпонування, в т.ч. отримані шляхом розкрою шаруватої деревини	16,343	27,843	22,173	17,701	26,866	164%
Деревина, розпиляна або розколота вздовж, стругана або лущена, стругана чи нестругана,	5,711	6,823	6,979	8,402	10,759	188%

шліфувана або з'єднана в торці						
--------------------------------	--	--	--	--	--	--

Джерело: побудовано автором на основі даних [39]

Відповідно до даних, наведених у табл. 2.10, за підсумками 2021 року майже половина імпортованої деревини та виробів з неї була представлена деревоволокнистими плитами, а близько чверті імпорту було сукупно забезпечено за рахунок ввезення на територію України деревостружкових плит і фанери.

Після повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації на територію України багато вітчизняних деревообробних підприємств зупинили свою діяльність, а деякі закрили свої виробничі цехи через бойові дії в Чернігівській, Сумській, Житомирській, Харківській, Миколаївській та Запорізькій областях. Частина підприємців здійснила релокацію бізнесу, хтось частково відновив виробництво після деокупації, але певна частина деревообробників досі не працює. Інша проблема – зменшення обсягів обробки або зупинка виробництва через мобілізацію та волонтерську діяльність (ця проблема стосується всіх регіонів). Багато фахівців галузі – чоловіки, які підпадають під критерії мобілізації, і значна частина з них добровільно вступали в ряди ЗСУ, підрозділів територіальної оборони, ставали волонтерами. Це допомогло нашій країні захистити незалежність, але негативно вплинуло на обсяги виробництва та закупівлі необробленої ділової деревини[40].

Вагомим ударом по деревообробній галузі також стала зупинка виробництва через проблеми з енергопостачанням – проблеми з електроенергією почали виникати з жовтня 2022 року у зв'язку з обстрілами критичної інфраструктури. Це надзвичайно негативно позначалося на підприємствах, які зберегли виробництво завдяки великому штату фахівців і певній «фінансовій подушці» [40].

Така ситуація ускладнила умови ведення господарської діяльності для вітчизняних лісозаготівельних і деревообробних підприємств, у зв'язку

з чим актуалізувалося питання імпорту в Україну якісних виробів з деревини для забезпечення потреб внутрішнього ринку, тому важливим питанням є вибір країни-контрагента для забезпечення укладення угод щодо ввезення в Україну виробів з деревини за прийнятними цінами.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» З ПОЛЬЩІ

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» виробів з деревини з Польщі

У попередньому розділі роботи нами було виявлено, що за підсумками 2021 року Польща входила до десятки найбільш потужних експортерів деревини та виробів з неї у світі, а також була другим найбільш потужним експортером-постачальником цього виду продукції до нашої країни після Білорусі. Якщо враховувати факт суттєвого напруження політичних відносин України з Республікою Білорусь через факт її сприяння акту військової агресії відносно нашої держави з боку Російської Федерації, то цілком ймовірно, що протягом найближчих декількох років Польща буде найбільшим постачальником деревини та виробів з неї у географічній структурі імпорту цього виду продукції до України.

Імпорт деревини та виробів з неї з Польщі вбачається економічно-доцільними в силу географічної близькості до кордону з нашою державою, оскільки зараз, в умовах блокування морських портів України країною-агресором, а також закриття повітряного простору над нашою державою, фактично єдиним шляхом транспортування тих чи інших товарів на територію нашої країни залишаються автомобільні і залізничні перевезення. Враховуючи той факт, що потужності залізничних перевезень зараз активно використовуються для перевезення військової допомоги з країн Заходу, то єдиним варіантом транспортування деревини та виробів з неї в Україну є автомобільні вантажні перевезення, вартість яких доволі суттєво зросла після початку повномасштабної військової агресії з боку Російської Федерації відносно нашої держави, оскільки відбулося різке

зростання вартості паливно-мастильних матеріалів, а також мала місце суттєва девальвація гривні відносно до долара США.

Таким чином, питання здешевлення вартості транспортування товарів в Україну за цих умов набула першочергового значення, і в цьому ключі нам вбачається доцільним сфокусувати увагу ТОВ «Епіцентр К» на можливостях імпорту деревини та виробів з неї саме з Польщі. У попередніх розділах роботи вже було встановлено, що досліджуване підприємство імпортує з Польщі лише один вид виробів з деревини – ХДФ ламіновану виробництва KronospanSzczecinekSp. z o.o. Разом з тим, було також виявлено, що доволі вагомим сегментом у товарній структурі імпорту деревини та виробів з деревини в Україну є орієнтовано-стружкові плити "OSB", які також виробляються у Польщі, тому вважаємо доцільним розглянути можливість імпорту саме цього виду продукції.

Аналіз ринку виробників OSB-плит Польщі дозволив визначити компанію-контрагента, з якою ТОВ «Епіцентр К» вбачається доцільними співпрацювати щодо імпорту плит OSB-3 – мова йде про міжнародну компанію «DLH», яка має у Польщі власні виробничі підрозділи. Компанія DLH є одним з найбільших світових постачальників деревини та виробів з неї з 50 офісами у 25 країнах світу. Динамічний розвиток польської економіки призвів до того, що група компаній DLH обрала Польщу як місце для локалізації виробництва виробів з деревини. За короткий проміжок часу DLH створила багатоточкову дистриб'юторську мережу, розташовану в найбільших містах Польщі. Власна торгова мережа, власні склади і запаси дозволяють швидко відвантажувати всі пропонувані товари, а команда компетентних трейдерів зробила DLH абсолютним лідером в імпорті та дистрибуції екзотичної деревини[41].

DLH як компанія, яка усвідомлює ризики для навколишнього середовища, запровадила Програму добросовісних постачальників (GoodSupplierProgramme - GSP), яка є інструментом для збору та аналізу

інформації про походження та легальність деревини, що постачається. Деревина, яку пропонує компанія DLH, відповідає Регламенту E-UTRA (Регламент ЄС про деревину), який вимагає від роздрібних торговців бути впевненими, що деревина з нелегальних джерел не потрапить на ринок ЄС. Продукція DLH має два найпрестижніші у світі сертифікати простежуваності FSC® та PEFC. Щороку ця компанія проходить незалежний екологічний аудит, що підтверджує відповідальну лісозаготівлю. Лісокористування за стандартами FSC означає, що темпи вирубки дерев не перевищують темпів природного відтворення лісу, і при цьому зберігається природна екосистема [41].

Якщо ж говорити безпосередньо про сам пропонований до імпорту товар – плиту OSB-3 – то, з нашої точки зору, доцільно розглянути можливість імпортування плити товщиною 18 мм. Завдяки стійкості до впливу вологого повітря, низькому водопоглинанню і розбуханню плита OSB-3 широко використовується для будівництва приміщень за каркасною технологією. OSB-3 має відповідні технічні параметри для забезпечення жорсткості та міцності конструкції будівлі. Найчастіше їх використовують під покрівлі замість дошки, для побудови зовнішніх та внутрішніх стін, підлогах, стелях і перегородках (шпунтовані плити), в ремонті приміщень, будівництві сходів і майданчиків, обшивці бетонних майданчиків або зовнішніх сходів, огороженні будівельних майданчиків на період будівництва, закриття віконних і дверних прорізів у сирих будівлях на час перерви в будівельних роботах, а також при виробленні стелажів, стендів (зокрема, виставкових), у будівництві дач і шале, стін в кемпінгах, побутових і контейнерах.

Основні характеристики пропонованої до імпорту плити OSB-3 наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Основні характеристики плит OSB-3 виробництва DLH

Показник	Значення
Товщина	18 мм.
Розмір листа	2500*1250 мм.
Призначення	Плита для зовнішніх і внутрішніх робіт в умовах помірної вологості
Ціна за одиницю	36,3 польських злотих за одну плиту
Ціна за м ²	117,1 польських злотих за 1 кв. м.

Джерело: побудовано автором на основі даних [42-43]

Характеризуючи особливості нормативно-правового регулювання імпорту в Україну плити OSB-3, підкреслимо, що основу нормативно-правового регулювання імпорту виробів з деревини з Польщі до нашої країни складають норми Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [44].

При здійсненні операцій імпорту будемо враховувати той факт, що транспортування плит OSB-3 зі складу компанії «DLH PolandSp. z o.o.» у м. Варшава до складу ТОВ «Епіцентр К» у м. Київ буде здійснювати транспортна компанія «Мак-Транс» вантажним автомобілем. При цьому обслуговуючим банком компанії «DLH PolandSp. z o.o.» є банк «BNP ParibasBankPolska S.A.», а обслуговуючим банком ТОВ «Епіцентр К» є «SenseBank».

Алгоритм організації зовнішньоторговельної операції при імпорті досліджуваним підприємством плит OSB-3 з Польщі включає певні етапи, зокрема:

I етап: ТОВ «Епіцентр К» надсилає запит до «DLH PolandSp. z o.o.» про бажання придбати плити OSB-3.

II етап: «DLH PolandSp. z o.o.» надсилає оферту.

III етап: ТОВ «Епіцентр К» акцептує оферту.

IV етап: ТОВ «Епіцентр К» укладає попередній договір на умовах СІР Київ з формою платежу банківський переказ проти поставки товару і відсилає в «DLH PolandSp. z o.o.» один примірник.

V етап: «DLH PolandSp. z o.o.» акцептує та повертає підписаний проект контракту без змін чи доповнень.

VI етап: «DLH PolandSp. z o.o.» передає в «BNP ParibasBankPolska S.A.» товаророзпорядчі документи.

VII етап: «BNP ParibasBankPolska S.A.» надсилає товаророзпорядчі документи «SenseBank», який перевіряє їх на відповідність.

VIII етап: «SenseBank» відправляє товаророзпорядчі документи ТОВ «Епіцентр К».

IX етап: ТОВ «Епіцентр К» перевіряє документи на відповідність і акцептує/

X етап: Здійснення платежу від ТОВ «Епіцентр К».

XI етап: ТОВ «Епіцентр К» повідомляє «DLH PolandSp. z o.o.» про готовність прийняти товар.

XII етап: «DLH PolandSp. z o.o.» повідомляє ТОВ «Епіцентр К» про готовність відвантажувати товар відповідно до базисних умов поставки СІР Київ.

XIII етап: Переказ коштів через банківську установу від ТОВ «Епіцентр К» на рахунок «DLH PolandSp. z o.o.».

XIV етап: «DLH PolandSp. z o.o.» укладає договір з транспортно-експедиторською компанією «Мак-Транс» про доставку товару на свій склад, відповідно до якого «Мак-Транс» повинна здійснити усі розрахунки, які виникнуть у процесі транспортування.

XV етап: «Мак-Транс» направляє лист у страхову компанію, з якою укладено генеральний поліс щодо страхування вантажів, із проханням застрахувати вантаж на період його транспортування, а страховий поліс виписати на ТОВ «Епіцентр К».

XVI етап: «Мак-Транс» здійснює перевезення до території України, митне очищення товарів на території України та сплачує ПДВ.

XVII етап: Транспортування продовжується на території України на склад ТОВ «Епіцентр К».

XVIII етап: ТОВ «Епіцентр К» дає доручення своєму банку здійснити переказ грошей за поставлений товар в банк експортера.

XIX етап: «SenseBank» здійснює переказ коштів до «BNP ParibasBankPolska S.A.».

XX етап: «BNP ParibasBankPolska S.A.» інформує «DLH PolandSp. z o.o.» про одержання коштів.

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» з Польщі

На нашу думку, під час здійснення імпорту плит OSB-3 з Польщі ТОВ «Епіцентр К» доцільно у співпраці з «DLH PolandSp. z o.o.» застосовувати прямий метод імпорту, оскільки в такому випадку досліджуване підприємство отримає можливість знизити вартість імпорту через відсутність комісії посередникам, зменшує можливі ризики від посередництва, може більш ретельно контролювати торгові операції.

Що стосується базисних умов поставки майбутньої угоди, то, на нашу думку, найбільш доцільним варіантом вбачається використання умов СІР Київ, оскільки, відповідно до цих умов, зобов'язання щодо оплати вартості транспортування товару до визначеного пункту призначення покладено на продавця. Тобто за умов СІР Київ досліджуване підприємство бере на себе будь-які додаткові витрати та всі ризики, які можуть виникнути вже після здійснення поставки. Проте відповідно до умов СІР на продавця покладено також обов'язок забезпечити страхування вантажу на користь покупця проти ризику пошкодження чи втрати товару під час перевезення.

Таким чином, умови СІР Київ є доволі прийнятними для ТОВ «Епіцентр К», оскільки досліджуване підприємство не несе жодної відповідальності за навантаження, транспортування і вивантаження плит OSB-3, які можна пошкодити при завантаженні чи розвантаженні.

Умовами СІР передбачено забезпечення продавцем надання покупцю певного переліку документів, зокрема, комерційного рахунку-фактури, договору перевезення, договору страхування, повідомлення про здійснення поставки товару. Крім того, передбачено також надання покупцю за власний рахунок, якщо так прийнято, звичайних транспортних документів відповідного транспорту, щодо якого укладено договір перевезення.

Крім вищезазначених, товаросупровідними документами при здійсненні імпорتنих операцій щодо ввезення в Україну плит OSB-3 також є: копія контракту; митна накладна – є підставою для відшкодування експортного ПДВ або нарахування податкового кредиту при імпорті; пакувальний лист; сертифікат якості; сертифікат походження.

Основні умови щодо імпорту плит OSB-3 ТОВ «Епіцентр К» з Польщі наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Умови імпорту плит OSB-3 ТОВ «Епіцентр К» з Польщі

Назвотовару згідно УКТЗЕД	Плити деревостружкові, плити з орієнтованою стружкою (OSB) або аналогічні плити (наприклад вафельні плити) з деревини або з інших з дерев'яних матеріалів, просочені або не просочені смолами або іншими органічними зв'язувальними речовинами: - з деревини: - - плити з орієнтованою стружкою (OSB): - - - необроблені або тільки шліфовані
Основна одиниця виміру	кг
Додаткова одиниця виміру	м ³
Код товару згідно УКТЗЕД	4410 12 10 00
Ставка ввізного мита	0%
Ставка ПДВ	20%

Джерело: побудовано автором за даними [45]

Необхідно також підкреслити, що митниці в Україні визначають товари групи ризику, при митному оформленні імпорту яких звертається особлива увага посадових осіб митниці (на коди товарів згідно з УКТЗЕД, їх митну вартість та країну походження). Спеціальними заходами при митному оформленні вказаного у коментарі товару можуть бути обов'язковий митний огляд, відбір зразків товару, залучення підрозділу тарифів та вартості митниці тощо

Здійснюючи прогнозу оцінку результативності операцій з імпорту плит OSB-3 для ТОВ «Епіцентр К», будемо виходити з умов, що досліджуване підприємство здійснює купівлю партії продукції у компанії «DLH PolandSp. z o.o.» у обсязі 1000 одиниць плит розміром 2500*1250 мм. на умовах СІР Київ, що передбачає доставку вантажу компанією «Мак-Транс» вантажним автомобілем до розподільчого центру досліджуваного підприємства у м. Київ. Вартість транспортування від Варшави до Києва враховується, виходячи з ціни 1404 євро [46], але від польсько-українського кордону до складу ТОВ «Епіцентр К» у м. Київ перевезення сплачує досліджуване підприємство за ставкою 500 євро.

Розрахунок показників імпорту в Україну плит OSB-3 з Польщі для ТОВ «Епіцентр К» за вище перелічених умов наведено у табл.3.3.

Таблиця 3.3.

**Розрахунок показників імпорту в Україну плит OSB-3з Польщі
для ТОВ «Епіцентр К»**

Постачальник	«DLH PolandSp. z o.o.»
Країна походження	Польща
Обсяг партії	1000 одиниць
Вартість одиниці товару у євро	7,67 євро (1 євро дорівнює 4,731 польських злотих)
Вартість 1000 одиниць товару у євро	7674,4 євро
Умови поставки	СІР Київ
Мито	0 євро
Ставка ПДВ	20%
Сума сплаченого ПДВ	1534,8 євро
Вартість імпорту з ПДВ	9209,2 євро

Вартість брокерських послуг	100 євро
Сукупні витрати на імпорту	9309,2 євро

Джерело: побудовано автором

Після імпортування в Україну плит OSB-3 компанії «DLH PolandSp. z o.o.» припустимо, що ТОВ «Епіцентр К» буде здійснювати їх перепродаж на території нашої держави з торговельною надбавкою у розмірі 50%. Вихідні дані і показники, необхідні для здійснення прогностичної оцінки ефективності імпорту плит OSB-3 з Польщі для ТОВ «Епіцентр К» за вище перелічених умов наведено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4.

Вихідні дані для оцінки ефективності імпорту в Україну плит OSB-3 з Польщі для ТОВ «Епіцентр К»

Показник	Значення
Ціна виробника за одиницю продукції	7,67 євро
Торговельна надбавка ТОВ «Епіцентр К»	20%
Ціна продажу імпортованих плит OSB-3 на ринку України, за одиницю	11,5 євро
Обсяг імпорту, одиниць	1000 шт.
Сума вкладених коштів у закупівлю партії плит OSB-3	9309,2 євро

Джерело: побудовано автором

Здійснимо розрахунок ефекту від імпорту ТОВ «Епіцентр К» плит OSB-3 з Польщі, результати наведемо у табл. 3.5.

Таблиця 3.5.

Розрахунок ефекту від імпорту ТОВ «Епіцентр К» плит OSB-3 з Польщі

Показник	Формула для розрахунку	Розрахунок, грн.
Розрахунок фактурної вартості партії (ФВ)	$ФВ = Q * P$, де Q – кількість товару; P – ціна одиниці товару	$7,6744 * 1000 = 7674,4$
Розрахунок митної вартості партії (МВ)	$МВ = ФВ * ВК$ де ФВ – фактурна вартість товару за базисною умовою постачання СІР; ВК – валютний курс.	$7674,4 * 39,77 = 305210,8$ грн.

Розрахунок суми мита	$M = MB * CMT$ де CMT – ставка мита	$305210,8 * 0 = 0$
Розрахунок податку на додану вартість	$ПДВ = (MB + M) * СПДВ$	$305210,8 * 0,2 = 61042,1$ грн.
Розрахунок імпоротної ціни контракту (ІЦК)	$ІЦК = MB + M + ПДВ$	$305210,8 + 61042,1 =$ $366252,9$ грн.
Розрахунок виручки від реалізації імпоротної продукції на внутрішньому ринку	$ВРІМР = РВР * Q$	$366252,9 + (366252,9 * 0,2)$ $= 439503,48$ грн.
Розрахунок ефекту імпоротної операції	$ЕІМР = ВРІМР - ІЦК$	$439503,48 - 366252,9 =$ $73250,58$ грн.
Розрахунок коефіцієнта ефективності імпоротної операції	$КЕІМР = ВРІМР / ІЦК$	$439503,48 / 366252,9 = 1,2$

Джерело: побудовано автором

Прогнозні розрахунки економічної ефективності імпорту плит OSB-3 для ТОВ «Епіцентр К» наведені у табл. 3.5 (при здійсненні розрахунків припускаємо, що досліджуване підприємство протягом 6 місяців 2023 року імпортуватиме щомісяця 1000 одиниць плит OSB-3 за незмінних умов, а курс гривні до євро не змінюватиметься впродовж найближчих місяців, та складатиме 39,77 грн./євро).

Розрахунки, наведені у табл. 3.5, свідчать про те, що за умов, наведених вище запропонована імпортна операція є ефективною, ТОВ «Епіцентр К» зможе отримати чистий прибуток від імпорту плит OSB-3. При цьому коефіцієнт ефективності імпортних операції підприємства складатиме 1,2, що, на нашу думку, є задовільним показником.

ВИСНОВКИ

Відповідно до окреслених завдань дослідження, у роботі було зроблено наступні висновки:

- фінансово-господарська діяльність ТОВ «Епіцентр К» впродовж 2018-2020 рр. була ефективною і результативною, оскільки досліджуване підприємство протягом цього періоду мало доволі високий обсяг чистого прибутку, ефективну структуру активів і пасивів балансу. Разом з тим, розрахунок коефіцієнтів оборотності, рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості показує тенденцію до зниження їх значення, що свідчить про певне зниження ефективності фінансово-господарської діяльності у 2020 році порівняно з 2018 роком;

- ТОВ «Епіцентр К» здійснює імпорт в Україну доволі обмеженої номенклатури виробів з деревини (OSB-3 плити, фанеру, ХДФ і ДВП). Покраїнова структура імпорту виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» є доволі вузькою, і в ній найбільш вагому частку займають переважно країни ЄС (Угорщина, Польща, Німеччина). За підсумками 2020 року понад 40% виробів з деревини ТОВ «Епіцентр К» імпортувало з Польщі, і трохи більш як п'яту частину – з Китаю. Основну частку в товарній структурі імпорту виробів з деревини ТОВ «ЕпіцентрК» займає фанера;

- у роботі для оцінки світового ринку виробів з деревини використано дані Міжнародного торгового центру. Характеризуючи особливості світового імпорту деревини та виробів з неї, зауважимо, що переважну частину цього ринку складає оброблена і необроблена деревина, в той час як вироби з деревини складають менший за обсягом сегмент. Якщо говорити про особливості світового імпорту деревини та виробів з неї за 2017-2021 рр. в розрізі країн світу, то варто наголосити, що основними країнами-імпортерами цього виду продукції є країни G7 (США, Китай, Німеччина, Японія, Великобританія, Франція, Італія) та країни ЄС

(Нідерланди, Бельгія, Австрія). Якщо ж говорити про особливості світового експорту деревини та виробів з неї, то в даному випадку найбільш вагомий сегмент у товарному розрізі також складає оброблена деревина, проте більш вагомими є обсяги експорту виробів з деревини – фанери, шпонованих плит, столярно-теслярських виробів тощо. Характеризуючи особливості географічного розподілу світового експорту деревини та виробів з неї, варто підкреслити, що основними країнами-експортерами є ті ж таки країни G7 і країни-члени ЄС, проте в даному випадку більш виразною є роль Російської Федерації та Індонезії. Таким чином, можемо зробити висновок, що світовий ринок деревини та виробів з неї характеризується домінуванням обробленої деревини у товарній структурі як експорту, так і імпорту, в той час як частка необробленої деревини та виробів з деревини є значно меншою. Основними імпортерами на світовому ринку деревини та виробів з неї є країни-промислові гіганти та найбільш потужні економіки світу – США, Китай, Японія, Великобританія, а також провідні країни ЄС (Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Австрія, Бельгія). Основними експортерами є країни зі значними запасами лісових ресурсів (Канада, Російська Федерація, Індонезія), а також ті ж таки Китай, США, Німеччина, Австрія і Бельгія.

характеризуючи особливості розвитку вітчизняного ринку деревини та виробів з неї, необхідно наголосити, що за період 2017-2022 рр. загальний обсяг продажу деревини та виробів з неї вітчизняними підприємствами зріс майже вдвічі (у 1,9 рази – з 27,3 до 52,6 млрд. грн.), і таке зростання відбулося за рахунок переважно продажів цього виду продукції за межі України. Так, обсяги експорту деревини та виробів з неї за аналізований період зросли майже у 2,2 рази, і це відбулося переважно за рахунок зростання експорту виробів з деревини у 2,5 рази. Було зроблено висновок, що галузь лісового господарства в нашій країні є експорт-орієнтованою, оскільки, наприклад, за підсумками 2022 року, за межі України було

реалізовано три чверті (75%) сукупного обсягу проданої продукції лісопильного та стругального виробництва, і 60% виробів з деревини. Характеризуючи особливості географічного розподілу зовнішньої торгівлі деревиною та виробами з неї, слід зазначити, що наша держава протягом 2017-2021 рр. імпортувала цей вид продукції переважно з країн ЄС (Польща, Румунія, Німеччина), та сусідніх країн СНД (Російська Федерація, Білорусь), а експорт здійснювала переважно до тих же Польщі, Румунії й Німеччини, а також Китаю, Італії та Угорщини. Україна експортує переважно деревну сировину, проте якщо ж говорити про особливості товарної структури імпорту в Україну деревини та виробів з неї, то в даному випадку наша держава імпортує переважно готову продукцію, в той частка як частка сировинних груп залишається вкрай малою;

- у роботі було обґрунтовано доцільність здійснення операцій імпорту OSB-плит з Польщі, а в якості компанії-контрагента, з якою ТОВ «Епіцентр К» вбачається доцільними співпрацювати щодо імпорту плит OSB-3, було обрано міжнародну компанію «DLH», яка має у Польщі власні виробничі підрозділи. Пропонується здійснювати операції імпорту на умовах СІР з придбанням 1000 одиниць OSB-плит з Польщі щомісяця;

- за умов, наведених вище, ТОВ «Епіцентр К» зможе отримувати чистий прибуток від імпорту плит OSB-3 у, при цьому коефіцієнт ефективності імпортих операції підприємства складатиме 1,2, що, на нашу думку, є задовільним показником.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В епіцентрі бізнесу: які торговельні напрямки та підприємства розвиває група Епіцентр К. *Офіційний сайт Асоціації рітейлерів України*. URL: <https://rau.ua/novuni/novini-partneriv/biznes-grupa-epitsentr-k/> (дата звернення 01.04.2023).
2. Епіцентр, мережа торговельних центрів. *Офіційний сайт довідкової платформи «UA-Region»*. URL: <https://www.ua-region.com.ua/32490244> (дата звернення 01.04.2023).
3. Товариство з обмеженою відповідальністю "Центр будівельних матеріалів "Осмолода". *Офіційний сайт довідкової платформи «ClarityProject»*. URL: <https://clarity-project.info/edr/31044378> (дата звернення 01.04.2023).
4. Центр будівельних матеріалів Осмолода. *Офіційний сайт довідкової платформи «YouControl»*. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/31044378/ (дата звернення 01.04.2023).
5. ТОВ «Епіцентр К». *Офіційний сайт довідкової платформи «OpenDataBot»*. URL: <https://opendatabot.ua/c/32490244> (дата звернення 01.04.2023).
6. Епіцентр К. *Офіційний сайт довідкової платформи «YouControl»*. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/32490244/ (дата звернення 01.04.2023).
7. Історія компанії. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/about/nasha-istoriya/> (дата звернення 01.04.2023).

8. OSB-плити Угорщина. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*.
URL:https://epicentrk.ua/ua/shop/osb-plity/filter/country_of_origin-is-hun/apply/ (дата звернення 01.04.2023).

9. Фанера Німеччина Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*.
URL:https://epicentrk.ua/ua/shop/fanera/filter/country_of_origin-is-deu-or-chn/apply/ (дата звернення 01.04.2023).

10. ДСП та ДВП Польща Білорусь. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL:https://epicentrk.ua/ua/shop/dsp-i-dvp/filter/country_of_origin-is-pol-or-blr/apply/ (дата звернення 01.04.2023).

11. WoodProductsGlobalMarketReport 2023. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «ResearchAndMarkets»*.
URL:<https://www.researchandmarkets.com/reports/5781170/wood-products-global-market-report> (дата звернення 30.04.2023).

12. WoodProductsGlobalMarketReport 2023 – ByType (FinishedWoodProducts, WoodProcessing, ManufacturedWoodMaterials), ByApplication (Residential, Commercial), ByDistributionChannel (Offline, Online) – MarketSize, Trends, AndGlobalForecast 2023-2032. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «The BusinessResearch Company»*.
URL:<https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/wood-products-global-market-report> (дата звернення 30.04.2023).

13. WoodProductsGlobalMarketBriefing 2023. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «MarketResearch»*.
URL:<https://www.marketresearch.com/Business-Research-Company-v4006/Wood-Products-Global-Briefing-33140677/> (дата звернення 30.04.2023).

14. Listofimportedproductsfortheselectedproduct. Product: 44
Woodandarticlesofwood; woodcharcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торговельно-аналітичного центру*. URL:https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1

%7c%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1
%7c1%7c1 (дата звернення30.04.2023).

15. Listofexportedproductsfortheselectedproduct. Product: 44
Woodandarticlesofwood; woodcharcoal. *Офіційний сайт Міжнародного
торгового*
центру.URL:https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1
%7c%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1
%7c1%7c1(дата звернення30.04.2023).

16. WoodProductsGlobalMarketReport 2022: A \$900+
BillionIndustryin 2026 - Long-termForecastto 2031. *Офіційний сайт*
Інтернет-видання «GlobeNewswire». URL:
[https://www.globenewswire.com/en/news-
release/2022/06/23/2467685/28124/en/Wood-Products-Global-Market-Report-
2022-A-900-Billion-Industry-in-2026-Long-term-Forecast-to-2031.html](https://www.globenewswire.com/en/news-release/2022/06/23/2467685/28124/en/Wood-Products-Global-Market-Report-2022-A-900-Billion-Industry-in-2026-Long-term-Forecast-to-2031.html) (дата
звернення30.04.2023).

17. WoodProductsGlobalMarketReport 2021: COVID 19
ImpactandRecoveryto 2030. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної*
компанії «Report Linker». URL:
[https://www.reportlinker.com/p06009750/Wood-Products-Global-Market-
Report-COVID-19-Impact-and-Recovery-to.html](https://www.reportlinker.com/p06009750/Wood-Products-Global-Market-Report-COVID-19-Impact-and-Recovery-to.html) (датазвернення30.04.2023).

18. Listofimportersfortheselectedproduct. Product: 44
Woodandarticlesofwood; woodcharcoal. *Офіційний сайт Міжнародного*
торгового
центру.URL:https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1
%7c%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1
%7c1%7c1 (дата звернення30.04.2023).

19. Listofexportedproductsfortheselectedproduct. Product: 44
Woodandarticlesofwood; woodcharcoal. *Офіційний сайт Міжнародного*
торгового

центру. URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 30.04.2023).

20. Listofexportersfortheselectedproduct. Product: 44
Woodandarticlesofwood; woodcharcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торгового*

центру. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 30.04.2023).

21. Загальна характеристика лісів України. *Офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України.*
URL: <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/lisi-ukrayini/zagalna-harakteristika-lisiv-ukrayini> (дата звернення 30.04.2023).

22. Ринок деревини. *Офіційний сайт Платформи ефективного регулювання при Міністерстві економіки України.*
URL: <https://regulation.gov.ua/dialogue/silske-hospodarstvo/5-rinok-derevini>
(дата звернення 30.04.2023).

23. Ринок деревини та лісоматеріалів України: як працює та щостримує розвиток? *Офіційний сайт Київської школи економіки.*
URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/12/KSE_Rinok_derevini_ta_lisomaterialiv.pdf (дата звернення 30.04.2023).

24. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2014-2019 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

25. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2020 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.*
URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

26. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2021 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

27. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2022 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

28. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності за 2014-2019 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

29. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності у 2020 році (остаточні дані). *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

30. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності у 2021 році (остаточні дані). *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

31. Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2022 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

32. Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2021 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

33. Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2020 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

34. Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2019 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.*
URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

35. Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2018 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.*
URL:<https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

36. List of supplying markets for a product imported by Ukraine Metadata.
Product: 44 Wood and articles of wood; wood charcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL:https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 30.04.2023).

37. List of importing markets for a product exported by Ukraine Metadata.
Product: 44 Wood and articles of wood; wood charcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL:https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 30.04.2023).

38. List of products exported by Ukraine Metadata.
detailed products in the following category: 44 Wood and articles of wood; wood charcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL:https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 30.04.2023).

39. List of products imported by Ukraine Metadata.
detailed products in the following category: 44 Wood and articles of wood; wood charcoal. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL:https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1

%7c804%7c%7c%7c%7c44%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення30.04.2023).

40. Як війна вплинула на українських виробників. Приклад деревообробної галузі. *Офіційний сайт Інтернет-видання «Економічна правда»*. URL:<https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/12/695865/> (датазвернення30.04.2023).

41. Aboutus. *Офіційний сайт «DLH-Poland»*. URL:<http://en.dlh.pl/about-us> (дата звернення05.05.2023).

42. OSB Boards. *Офіційний сайт «DLH-Poland»*. URL:<http://en.dlh.pl/offer/plywood-boards/osb-boards> (дата звернення05.05.2023).

43. Plyta OSB Cocorn 125 cm x 25 cm x 18 mm. *Офіційний сайт «Allegro»*. URL:https://allegro.pl/oferta/plyta-budowlana-osb-1250x250-18-mm-formatka-jakosc-12000739899?utm_feed=629fdb5-bdcf-4af6-a838-27536fd6744f&utm_source=ceneo&utm_medium=cpc&utm_campaign=feed&ceneo_cid=48d612c7-488e-100e-5db6-88116c0c8fac (дата звернення05.05.2023).

44. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text(дата звернення05.05.2023).

45. Довідка по товару УКТЗЕД. Код товару : 4410 12 10 00. *Офіційний сайт «QDProfessional»*. URL:<https://qdpro.com.ua/uk/goodinfo/4410121000> (дата звернення05.05.2023).

46. Вантажні перевезення з Європи в Україну і назад разом з «Мак-Транс». *Офіційний сайт компанії «Мак-Транс»*. URL:<https://www.mak-trans.com/ua/services/transportation-to-europe> (дата звернення05.05.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

На 31 грудня 2020 року

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 543	32 720
первісна вартість	1001	44 846	73 004
накопичена амортизація	1002	32 303	40 284
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 869 460	3 692 156
Основні засоби	1010	12 304 648	15 231 712
первісна вартість	1011	17 210 534	21 335 058
знос	1012	4 905 886	6 103 346
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1 755 267	3 129 633
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	68 629	23 116
Інші оборотні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	16 010 547	22 109 337
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 885 925	15 389 033
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 467 824	2 182 479
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 381 455	3 859 491
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	921 054	642 802
Витрати майбутніх періодів	1170	7 322	5 399
Інші оборотні активи	1190	217 473	336 837
Усього за розділом II	1195	20 881 053	22 416 054
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	21	0
Баланс	1300	36 891 621	44 525 391
Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14 542 267	17 688 086
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	14 700 877	17 846 696
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			

Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2 008 688	4 142 910
Інші довгострокові зобов'язання	1515	256 738	312 170
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	2 265 426	4 455 080
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	767 497
товари, роботи, послуги	1615	14 514 081	16 290 054
розрахунками з бюджетом	1620	273 257	326 833
у тому числі з податку на прибуток	1621	215 457	244 727
розрахунками зі страхування	1625	24 716	17 379
розрахунками з оплати праці	1630	160 208	137 988
Поточні забезпечення	1660	509 245	539 038
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3 667 811	4 144 753
Усього за розділом III	1695	19 925 318	22 223 615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	36 891 621	44 525 391

Додаток Б

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К»
Фінансовозвітність за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4870	12 543
первісна вартість	1001	32540	44 846
накопичена амортизація	1002	27 670	32 303
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1500430	1 869 460
Основні засоби	1010	8568122	12 304 648
первісна вартість	1011	11 500250	17 210 534
знос	1012	2932128	4 905 886
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
Інші фінансові інвестиції	1035	1 750 200	1 755 267
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	68 629
Інші оборотні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	11 823 622	16 010547
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 250 000	13 885 925
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	770 000	1 467 824
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		0
з бюджетом	1135		0
у тому числі з податку на прибуток	1136		0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 320 100	4 381 455
Поточні фінансові інвестиції	1160		0
Гроші та їх еквіваленти	1165	690 000	921 054
Витрати майбутніх періодів	1170	2 800	7 322
Інші оборотні активи	1190	270 000	217 473
Усього за розділом II	1195	18 302900	20 881 053
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	21
Баланс	1300	30126522	36 891 621
Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 300 000	14 542 267
Неоплачений капітал	1425		0
Вилучений капітал	1430		0
Усього за розділом I	1495	12458 610	14 700 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0

Довгострокові кредити банків	1510	910 000	2 008 688
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	256 738
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	910 000	2 265 426
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	776 000
товари, роботи, послуги	1615	13 454 053	14 514 081
розрахунками з бюджетом	1620	180 545	273 257
у тому числі з податку на прибуток	1621	130 000	215 457
розрахунками зі страхування	1625	62528	24 716
розрахунками з оплати праці	1630	140 000	160 208
Поточні забезпечення	1660	250 620	509 245
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 891 166	3 667 811
Усього за розділом III	1695	16 754 912	19 925 318
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		0
Баланс	1900	30 126 522	36 891 621

Додаток В

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік
Форма 2
І.ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	50 382 425	43 979 194
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35 593 670	30 814 751
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	14 788 755	13 164 443
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	737 243	530 835
Адміністративні витрати	2130	872 759	751 814
Витрати на збут	2150	8 648 047	7 985 945
Інші операційні витрати	2180	920 408	254 271
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	5 084 784	4 703 248
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	211 555	3 851
Інші доходи	2240	554 085	354 733
Фінансові витрати	2250	295 646	250 094
Втрачені від участі в капіталі	2255	0	24 516
Інші витрати	2270	1 438 592	363 438
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 116 186	4 423 784
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-944 982	-821 675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 171 204	3 602 109
збиток	2355	0	0

ІІ. СУКУПНИЙ ДОХІД

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка в іншому сукупному доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355, 2460)	2465	3 171 204	3 602 109

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальнізатрати	2500	1 254 935	887 499
Витрати на оплату праці	2505	5 208 532	4 711 766
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 056 667	952 162
Амортизація	2515	1 667 998	1 096 995
Іншіопераційнівитрати	2520	3 465 135	2 581 842
Разом	2550	12 653 267	10 230 264

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічнакількістьпростихакцій	2600	0	0
Скоригованасередньорічнакількістьпростихакцій	2605	0	0
Чистийприбуток (збиток) на одну простуакцію	2610	0	0
Скоригованийчистийприбуток (збиток) на одну простуакцію	2615	0	0
Дивіденди на одну простуакцію	2650	0	0

Додаток Д

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

Форма 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 979 194	41 400 220
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 814 751	30 400 580
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	13 164 443	10 999 640
збиток	2095	0	
Інші операційні доходи	2120	530 835	260 235
Адміністративні витрати	2130	751 814	540 040
Витрати на збут	2150	7 985 945	6 623 200
Інші операційні витрати	2180	254 271	396 373
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	4 703 248	3 700 262
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3 851	180 000
Інші доходи	2240	354 733	52 000
Фінансові витрати	2250	250 094	91 550
Втрати від участі в капіталі	2255	24 516	0
Інші витрати	2270	363 438	210 000
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 423 784	3 630 712
збиток	2295	0	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-821 675	-670 000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 602 109	2 960 712
збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0

Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355, 2460)	2465	3 602 109	2 960 712
--	-------------	-----------	-----------

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	887 499	750 000
Витрати на оплату праці	2505	4 711 766	3 950 230
Відрахування на соціальні заходи	2510	952 162	805 124
Амортизація	2515	1 096 995	602 365
Інші операційні витрати	2520	2 581 842	1 806 236
Разом	2550	10 230 264	7 913 955

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Додаток Ж

ДОГОВІР МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ

м. Київ

" 01" травня 2023 р.

«DLH Poland Sp. z o.o.»

(вказати найменування сторони)

що є юридичною особою за законодавством

Республіки Польща

(вказати державу)

(надалі іменується "Продавець"), в особі директора Моніки Дуди,

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____ статуту

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з однієї сторони, та

ТОВ «Епіцентр К»,

(вказати найменування сторони)

що є юридичною особою за законодавством України (надалі іменується "Покупець"),

в особі

директора Михайлишина Петра Йосиповича,

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____ статуту

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з іншої сторони, (в подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо – "Сторона") уклали цей Договір міжнародної купівлі - продажу товарів (надалі іменується "Договір") про таке.

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. В порядку та на умовах, визначених цим Договором, Продавець зобов'язується передати у власність Покупцеві, а Покупець зобов'язується прийняти у власність від Продавця на умовах СІР (згідно з Правилами ІНКОТЕРМС в редакції 2020 р.) товари (надалі іменуються "товари") відповідно до специфікацій (надалі іменуються "специфікації"), які є додатками до цього Договору.

1.2. Кожна із Сторін гарантує, що на момент укладання цього Договору вона не є жодним чином обмеженою законом, іншим нормативним чи правозастосовним актом, судовим рішенням або іншим, передбаченим відповідним чинним законодавством, способом в своєму праві укласти цей Договір і виконувати усі умови, визначені у ньому.

1.3. Продавець та Покупець відповідно підтверджують, що укладання цього Договору та виконання передбачених ним умов для Продавця не суперечить нормам чинного в Республіці Польща законодавства, а для Покупця також – нормам законодавства України, у відповідності до яких здійснюється господарська або інша

діяльність Сторін, а також відповідно підтверджують те, що укладання цього Договору та виконання передбачених ним умов не суперечить цілям діяльності Сторін, положенням їх установчих документів чи інших локальних актів Сторін.

1.4. Місцем передання товарів Продавцем відповідному перевізнику є:

м. Варшава, Польща.

1.5. Місцем отримання товарів Покупцем від перевізника є:

м. Київ, Україна.

1.6. Строки вчинення передбачених пп.1.5 та 1.6 цього Договору дій передбачені у відповідних специфікаціях.

1.7. Вид транспорту, що застосовується для перевезення товарів від Продавця Покупцеві:

автомобільний.

1.8. Про виконання передбаченої п. 1.5 дії Продавець має повідомити Покупця в строк

3 дні шляхом повідомлення.

2. ЦІНА ТОВАРІВ ТА ЗАГАЛЬНА СУМА ДОГОВОРУ

2.1. Ціни на товари визначаються у євро (EUR) з урахуванням умов СІР.

2.2. Загальна сума Договору встановлюється відповідно до специфікацій і становить 7674 (сім тисяч сімдесят чотири) євро.

3. СТРОКИ І ДАТА ПОСТАВКИ

3.1. Товари повинні передаватися Покупцеві у строки, вказані у специфікаціях. Датою відвантаження вважається дата штемпеля у транспортній накладній. Датою поставки товару є дата прибуття товару на адресу Покупця. Товари поставляються завчасно погодженими партіями.

4. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ

4.1. Якість товарів повинна відповідати вимогам, зазначеним у специфікаціях та узгодженим Покупцем і Продавцем стандартам і технічним умовам та підтверджуватися сертифікатами якості, виданими компетентними органами.

5. УПАКУВАННЯ ТА МАРКУВАННЯ

5.1. Пакування, в якому відвантажуються товари, повинно забезпечувати, за умови належного поводження, цілісність товарів при транспортуванні. На кожне місце Продавцем наноситься таке маркування: найменування Продавця, номер Договору, номер місця, вага брутто та нетто, номер серії та інші реквізити, завчасно повідомлені Покупцем Продавцеві.

6. УМОВИ ОПЛАТИ

6.1. Платежі за товари мають бути здійснені у доларах США з використанням безвідкличного документарного акредитива, відкритого за дорученням Покупця на користь Продавця банком-кореспондентом Уповноваженого банку і авізованого через Уповноважений банк.

6.1.1. Уповноваженим банком є «SenseBank».

11. АРБІТРАЖ

11.1. Усі спори, що пов'язані із цим Договором, вирішуються шляхом переговорів між представниками Сторін. Якщо спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в Міжнародному комерційному Арбітражі при Торговельно-промисловій палаті України. Мова арбітражу – українська. При цьому матеріальним правом для вирішення спорів за цим Договором є матеріальне право України.

12. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

12.1. Сторона звільняється від визначеної цим Договором та (або) чинним в Україні законодавством відповідальності за повне чи часткове порушення Договору, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії форс-мажорних обставин, визначених у цьому Договорі, за умови, що їх настання було засвідчено у визначеному цим Договором порядку.

12.1.1. Під форс-мажорними обставинами у цьому Договорі розуміються випадок, непереборна сила, а також усі інші обставини, які визначені у пп.12.1.5 цього Договору як підстава для звільнення від відповідальності за порушення Договору.

12.1.2. Під непереборною силою у цьому Договорі розуміються будь-які надзвичайні події зовнішнього щодо Сторін характеру, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути (уникнути), включаючи (але не обмежуючись) стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), лиха біологічного, техногенного та антропогенного походження (вибухи, пожежі, вихід з ладу машин й обладнання, масові епідемії, епізоотії, епіфітотії тощо), обставини суспільного життя (війна, воєнні дії, блокади, громадські хвилювання, прояви тероризму, масові страйки та локауті, бойкоти тощо), а також видання заборонних або обмежуючих нормативних актів органів державної влади чи місцевого самоврядування, інші законні або незаконні заборонні чи обмежуючі заходи названих органів, які унеможливають виконання Сторонами цього Договору або тимчасово перешкоджають такому виконанню.

12.1.3. Під випадком у цьому Договорі розуміються будь-які обставини, які не вважаються непереборною силою за цим Договором і які безпосередньо необумовлені діями Сторін та не пов'язані із ними причинним зв'язком, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути (уникнути).

12.1.4. Не вважаються випадком недодержання своїх обов'язків контрагентом тієї Сторони, що порушила цей Договір, відсутність на ринку товарів, потрібних для виконання цього Договору, відсутність у Сторони, що порушила Договір, необхідних коштів.

12.2. Настання непереборної сили має бути засвідчено компетентним органом, що визначений чинним в Україні законодавством.

12.3. Сторона, що має намір послатися на форс-мажорні обставини, зобов'язана невідкладно із урахуванням можливостей технічних засобів миттєвого зв'язку та характеру існуючих перешкод повідомити іншу Сторону про наявність форс-мажорних обставин та їх вплив на виконання цього Договору.

12.4. Якщо форс-мажорні обставини та (або) їх наслідки тимчасово перешкоджають виконанню цього Договору, то виконання цього Договору зупиняється на строк, протягом якого воно є неможливим.

12.5. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками, за які жодна із Сторін не відповідає, виконання цього Договору є остаточно неможливим, то цей Договір вважається припиненим з моменту виникнення неможливості виконання цього Договору, однак Сторони не звільняються від обов'язку, визначеного у п. 12.4 цього Договору.

12.6. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками виконання цього Договору є тимчасово неможливим і така неможливість триває протягом 30 днів і не виявляє ознак припинення, то цей Договір може бути розірваний в односторонньому порядку будь-якою Стороною шляхом направлення за допомогою поштового зв'язку письмової заяви про це іншій Стороні.

12.7. Наслідки припинення цього Договору, в тому числі його одностороннього розірвання, на підставі пунктів 12.6 та 12.7 цього Договору визначаються у відповідності до чинного в Україні законодавства.

12.8. Своєю домовленістю Сторони можуть відступити від положень пунктів 12.6 та 12.7 цього Договору та визначити у додатковій угоді до цього Договору свої наступні дії щодо зміни умов цього Договору.

13. ДІЯ ДОГОВОРУ

13.1. Цей Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту його підписання Сторонами та його скріплення печатками Сторін.

13.2. Строк цього Договору починає свій перебіг у момент, визначений у п.13.1 цього Договору та закінчується через 90 днів.

13.3. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

13.4. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, зміни у цей Договір можуть бути внесені тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

13.5. Зміни у цей Договір набирають чинності з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

13.6. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, цей Договір може бути розірваний тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

13.7. Цей Договір вважається розірваним з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

14. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Усі правовідносини, що пов'язані із визначенням прав та обов'язків Сторін за цим Договором, дійсністю, виконанням та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, відступленням права вимоги та переведенням боргу у зв'язку із цим Договором, регламентуються цим Договором та матеріальним правом, що є чинним в Україні, а також застосовними до таких правовідносин звичаями ділового обороту на підставі принципів добросовісності,

розумності та справедливості.

142. Усі інші правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, але не визначені у п. 14.1 цього Договору, регулюються у відповідності до п. 14.1 цього Договору, якщо інше прямо не передбачене застосовними до цього Договору імперативними правовими нормами.

143. Сторони виключають застосування до цього Договору Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі - продажу товарів від 11 квітня 1980 року у повному обсязі.

144. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні договори, протоколи про наміри та будь-які інші усні або письмові домовленості Сторін з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу, але можуть братися до уваги при тлумаченні умов цього Договору.

145. Сторони несуть повну відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Договорі реквізитів та зобов'язуються своєчасно у письмовій формі повідомляти іншу Сторону про їх зміну, а у разі неповідомлення несуть ризик настання пов'язаних із ним несприятливих наслідків.

146. Відступлення права вимоги та (або) переведення боргу за цим Договором однією із Сторін до третіх осіб допускається виключно за умови письмового погодження цього із іншою Стороною.

147. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємними частинами і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

148. Всі виправлення за текстом цього Договору мають силу та можуть братися до уваги виключно за умови, що вони у кожному окремому випадку датовані, засвідчені підписами Сторін та скріплені їх печатками.

149. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

14.10. Цей Договір має переклад англійською мовою у двох примірниках – по одному для кожної із Сторін. У разі розбіжностей між українським та англійським текстами цього Договору, перевага віддається україномовному варіантові.